

ZPRÁVODAJ

MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Únor 2006

Ročník XVI

Číslo 2

ČASOPIS SE TISKNE NA RECYKLOVANÉM PAPIRU

Obsah

Rozhovor měsíce

Jsme v relativně výhodné situaci 1

Aktuality

Zásoby uhlí pod Horním Jiřetínem je třeba odepsat 4

Vláda jednala o nakládání s odpady 5

O dálnici D3 je rozhodnuto 6

Šumava obdržela prestižní cenu za image 6

Příroda nezná státní hranice 7

MŽP bude se šumavskými obcemi dále jednat 7

Sloučení dvou resortních organizací

v ochraně přírody 7

Žádosti o dovoz odpadů do českých

spaloven zřejmě neuspějí 8

Úspěšný rok výukového programu

„Co je doma, to se počítá“ 8

IRZ – druhé hlášení údajů 9

První ročník seminářů k IRZ byl velmi úspěšný 9

Lidé mohou na internetu najít místa

se starou ekologickou zátěží 9

Na aktuální téma 1: reorganizace MŽP

Budeme předsedat 25 zemím 10

Zahraniční rozvojová spolupráce ČR v gesci MŽP 11

Hlavní aktivity odboru politiky životního

prostředí a mnohostranných vztahů

v nadcházejícím období 13

Evropská unie

Priority EU za rakouského předsednictví

v 1. polovině roku 2006 16

Zasedání Rady EU pro životní prostředí

v prosinci 2005 18

Zahájení přípravy MŽP na výkon českého

předsednictví v EU 20

Informujeme

Šance pro karpatský region 21

Sedmé zasedání konference smluvních stran

Úmluvy o boji proti desertifikaci 22

K právní problematice střetu veřejných zájmů

v souvislosti s ochranou životního prostředí 24

Přátelství lidí a hor 25

Prohlášení ke krkonošské budoucnosti 26

Na aktuální téma 2: energie

Vývoj cen energií a dopad na životní prostředí 28

Zákon o podpoře využívání OZE 30

Německo přechází na zelenou elektřinu 32

Slavnostního spuštění čerpací stanice Paklje v Srbsku se zúčastnil náměstek ministra životního prostředí Tomáš Novotný. K článku na str. 11
Foto archiv MŽP

Jsme v relativně výhodné situaci

Rozhovor Jany Plamínkové s Ing. Tomášem Chmelíkem,
ředitelem odboru změny klimatu MŽP

Otázka na úvod: mohou české firmy konečně obchodovat s povolenkami?

Ano. Jsou vytvořeny podmínky, aby ti, kteří splní příslušné požadavky, mohli dostat na účet povolenky a mohli s těmito povolenkami nakládat. Tedy převádět je a obchodovat. Byli jsme v pořadí třináctou zemí, jejíž firmy mají díky zprovoznění rejstříku přímý přístup do systému.

Vláda schválila jednu z variant národního alokačního plánu na svém zasedání 20. července. Rejstřík povolenek však byl zprovozněn až 13. října. Proč byl mezi těmito dvěma událostmi takový časový rozdíl?

Alokační plán byl důležitou, ale nikoliv jedinou podmínkou pro souhlas se spuštěním rejstříku ze strany Evropské komise. Zdržení způsobilo to, že v alokačním plánu, předloženém Evropské komisi v lednu 2005 a schváleném v dubnu roku 2005, a v alokačním plánu, schváleném v červenci 2005 vládou, došlo k řadě změn ve smyslu vstupu a výstupu firem ze systému, což se samozřejmě odrazilo i v pohybech povolenek. Zjedno-

dušeně lze říci, že nešlo jen o krácení alokace ze 107,88 milionů na 97,6 milionu, ale také o přesuny povolenek uvnitř jednotlivých sektorů právě z důvodu toho, že některé firmy byly ze systému vyřazeny a jiné do něj naopak zařazeny. Evropská komise pak detailně kontrolovala, zdali je naše rozdělení skutečně v souladu s tím, co nám schválila. Příděl povolenek na účet tak procházel několikanásobnou kontrolou.

Co je na tom ale složitějšího – schválené vládní nařízení přece obsahuje seznam zařízení a jejich alokace?

To je pravda, ale je to jen malá část informace, kterou od nás Komise požadovala. Předtím než povolí přidělení povolenek na účet konkrétního provozovatele, vyžaduje podrobné informace o provozovateli i zařízení, včetně adresy, identifikačního čísla a samozřejmě čísla povolení. Jedná se o informace, které v alokačním plánu schvalovaném vládou přirozeně nejsou a musí být do tzv. alokační tabulky doplněny z povolení k vypouštění emisí skleníkových plynů. Jde o poměrně pracný proces, protože všechna data se dvojnásobně kontrolují a občas se narazí na nesrovnalosti, které je třeba řešit. Alokační tabulka je následně vložena do softwaru registrů, který z ní vygeneruje speciální xml soubor, kterému zase rozumí jenom registr Evropské komise, současně s tím musí být stejná data zaslána i v „normální“ excelové tabulce. Před samotným spuštěním se pak ověří, že všechna data v souborech jsou identická a není tam žádný další problém.

To zní skoro jako detektivka. Není to však trochu zbytečné?

Je to piplová práce, ale nemyslím, že zbytečná. Každá povolenka má konkrétní ekonomickou hodnotu a v systému tak nemůže nastat situace, že se data, která by se měla sejít, jednoduše nesejdou. Komunikují spolu počítačové systémy a ty odhalí i tu nejmenší nesrovnalost, nehledě na to, že ve chvíli, kdy se povolenky přidělí na účet, už s tím těžko něco uděláme, zjistíme-li, že se stala chyba. Nejde přece jenom o nic menšího než o peníze. Určitá kostrbatost je dána i tím, že systém se rozbíhá a pro všechny zúčastněné je to poprvé.

Zmínil jste rejstřík v Bruselu. To nestačí jen národní rejstřík?

Je to složitější, než je na první pohled vidět. Evropská komise provozuje centrální zúčtovací místo, které se jmenuje Community Independent Transaction Log (CITL); je to takový uzel, přes který budou procházet všechny transakce, a to včetně transakcí, kdy povolenky nepřekročí území republiky. Současně bude mít v systému zrcadlový obraz všech národních rejstříků. Zadá-li někdo pokyn k převodu povolenek, CITL zkontroluje, jestli má k tomuto převodu oprávnění, tj. jestli třeba nemá zablokovaný účet, jestli je vůbec vlastníkem povolenek a řadu dalších věcí a bude sloužit jako prostředník pro komunikaci s cílovým rejstříkem. Teprve když je všechno v pořádku, transakce proběhne. Zní to

složitě a asi to i složitě je, ale je třeba si uvědomit, že všechno probíhá elektronicky a v podstatě v reálném čase, takže celá tato operace proběhne v řádu vteřin. Snahou je opět maximální zabezpečení transakcí, systémem je tedy podobný bankovním převodům.

Médii proběhla informace o tom, že ČR musela na základě požadavku Evropské komise snížit přiděl povolenek. Proč? Vždyť číslo pro ČR je známé a dokonce schválené, jak lze do alokace dále zasahovat?

Zjednodušeně řečeno, rozhodnutí Evropské komise o celkové úrovni alokace je rozhodnutím pro určitou konkrétní skupinu zařízení, která byla v té době – v lednu 2005 – v alokačním plánu zařazena. Jak jsem již uvedl v předchozí odpovědi, došlo mezitím k řadě změn. Alokační plán z července obsahuje zařízení méně – v mezidobí jsme zjistili, že se některých zařízení systém netýká, o jiných jsme zjistili, že již neexistují či nejsou provozována, na druhé straně se zase některá nová objevila. Alokační plán z července zkrátka „pokrývá“ menší množství národních emisí než ten lednový. Z právního hlediska by tedy naše alokace nebyla v souladu s rozhodnutím Komise, protože by množství povolenek určené pro skupinu firem s určitým rozměrem rozdělila mezi skupinu, která je menší. Proto tedy požadavek na úpravu alokace, i když rozhodnutí Evropské komise jako takové nebylo zpochybněno. V našem případě jsme museli alokaci snížit o zhruba 150 000 povolenek ročně, což je v kontextu celého alokačního plánu de facto zanedbatelné, nicméně z právního hlediska důležité.

Jak se tedy situace vyřešila? Zkrátila se alokace?

Ano, musela. Vzhledem k velikosti požadavku na snížení jsme se rozhodli o tuto hodnotu snížit velikost rezervy pro nová zařízení, což mělo v praxi tu výhodu, že nebylo třeba nadále zasahovat do alokace na úrovni zařízení, ta zůstala beze změny. Myslím, že jde o rozumný kompromis, jehož druhou a pozitivní stránkou je to, že Komise souhlasí s tím, abychom ta zařízení, která objevíme až nyní, takže nebyla ani v lednovém, ani v červencovém alokačním plánu, alokovali navíc nad schválené množství. Původně se počítalo s tím, že se použijí právě povolenky z rezervy pro nová zařízení, ale ve smyslu požadavku na krácení lze totéž aplikovat i obřázené a požadovat tak pro zařízení „navíc“ adekvátní množství povolenek „navíc“.

Co kdybychom neustoupili?

Tak bychom se museli s Evropskou komisí složitě dohadovat a pokud bychom nedokázali najít kompromis, Komise by náš rejstřík jednoduše nespustila. V této situaci se ocitli kolegové ze Slovenska, kde byl požadavek Komise vyšší a bylo tak složitější mu vyhovět.jednání trvala dlouho a kompromis byl dosažen až těsně před koncem roku. Rozhodně si myslím, že z hlediska obchodních vztahů bylo výhodou, že firmy v ČR mohly s povolenkami disponovat o několik měsíců dříve.

Když se vrátíme do července, co rozhodlo o tom, že vláda zvolila tu variantu, kterou zvolila?

To je těžká otázka, na kterou neumím odpovědět. Volba varianty byla politickým rozhodnutím vlády, která je za něj z logiky věci odpovědná.

Neotevíral se tak prostor pro větší lobbying na úkor věcných argumentů?

To je riziko, kterému se při tak významném rozhodnutí asi nelze vyhnout. Je naivní se domnívat, že v boji za povolenky nenasadili ti, kterých se to týká, obrazně řečeno své nejlepší muže. Asi by mne spíše překvapilo, kdyby to tak nebylo. Avšak ve chvíli, kdy budou známy emise roku 2005, což bude v březnu roku 2006, může si i průměrně poučený občan udělat obrázek o tom, jak se vyplnily deklarované očekávané potřeby jednotlivých sektorů z hlediska potřeb emisí. Pokud by si to dokázal spojit s výroky některých reprezentantů firem či odvětví z doby přípravy alokačního plánu, mohlo by to být i zábavné čtení – na řadě akcí jsme byli kritizováni za to, že úroveň alokace bude podnikům stačit s „odřeny zádý“. Sám jsem zvědav, až se na ta odřená záda na jaře 2006 podívám. Myslím to samozřejmě s nadsázkou, ale data za rok 2005 napoví. Myšlenka – poučme se a pošleme do Bruselu požadavek na 150 milionů, dopadneme lépe – rozhodně fungovat nebude.

Co by tedy mělo fungovat?

Schvalovací proces, myslím, ukázal, že Evropská komise se nebojí být tvrdá a trvat na snížení alokace tam, kde není podle ní oprávněná. Jedinou možností je předložit tak silné argumenty, že Komisi přesvědčíme o tom, že máme pravdu. Pokud je nemáme, politický ani lobbyistický tlak nám moc nepomohou. Debata bude o faktech, číslech a zase faktech, i když to tak možná nevypadalo, protože jednání probíhala za zavřenými dveřmi.

Jak tedy s odstupem hodnotit posuzování našeho alokačního plánu?

Myslím, že dobře. Na konferenci v Senátu, pořádané v loňském roce, jsem uvedl, že panuje názor, že dobrý alokační plán je ten, který je ze strany Evropské komise odmítnut. S nadsázkou lze říci, že v tom případě je náš alokační plán dobrý. Jde spíše o ten psychologický prvek. Mám obavy, že po zkušenostech s první vlnou to podle mého názoru bohužel nebude tak, že se státy „poučí“ a zrealizují své alokační plány. Mám pocit, že bude opět panovat představa, že negociace mají tendenci být ovlivněny intervalem, ve kterém se pohybují mezní řešení. Na vyjednávání může být kladen příliš velký tlak ve smyslu handlování a nikoliv diskuse nad reálnými argumenty. A to je pro vyjednávače trochu nepříjemná pozice.

Zpátky k otázce – nemyslím, že by Evropská komise byla na nás nějak přísnější. Pravdou je, že řada faktorů hrála v její prospěch – především čas. Pokud bychom se nebyli schopni dohodnout do určitého data, hrozilo, že se z Bruselu vrátíme s prvotním návrhem 90,16 milionu. Jednání se podařilo dotáhnout do kompromisního závěru skutečně v hodině dvanácté.

Není to ze strany Komise určitý alibismus?

Do určité míry, ale taková byla praxe. Na stole bylo rozhodnutí s původní navrhovanou výší 90,16 a pokud bychom nepřistoupili na daná pravidla hry, dopadli bychom jako kolegové z Polska – kompromis se jednoduše nedohodl a Komise potvrdila svůj původní návrh. Samozřejmě jsme tím byli tlačeni do

kouta, protože se nejedná dobře, když víte, že pokud neuspějete, rozhodne se podle vůle soupeře. Přístup úředníků z Komise byl ale férový, byť jich byla početní převaha. V případě potřeby nám umožnili se spojit s kolegy z Prahy a diskutovat detaily argumentace, jednání proběhla de facto v několika kolech.

Reakce průmyslu tak optimistické nebyly – třeba Svaz průmyslu hovořil o selhání vyjednávačů a dokonce prosadil na jednání tripartity, aby byl postup „prošetřen“ a viníci potrestáni.

Ano, je to tak a dalo se to čekat. Trochu mi to připomíná ono „po bitvě každý generálem“. Když jsme dávali dohromady podklady pro argumentaci, ukázalo se, že je výrazně lehčí konstatovat, že tolik a tolik daný sektor potřebuje na základě „očekávaného vývoje“, než předložení nějakých ověřitelných faktů. To je jako když napíšete dokument o kvadratuře kruhu a pošlete někoho třetího, aby tuto myšlenku obhájil a pokud to nezvládne, podrobit ho tvrdé kritice. To, že Svaz průmyslu a obchodu nakonec nedokázal kompromis unést a tlačil věci až k nějakému hledání viníků, mi přijde absurdní. Mimochodem – jestli někdo naši vyjednávací pozici ztížil, tak to byl právě prezident Svazu, který hned poté, kdy se dozvěděl, jakou úroveň alokace Komise navrhuje, pustil toto číslo do médií i přesto, že nás sama Komise vyzývala, abychom jej považovali za diskrétní. Ztížilo nám to totiž pozici pro hledání kompromisu, protože bylo jasné, z jaké úrovně Komise ustupovala. Sami úředníci Komise se neformálně podivili nad tím, proč průmysl, který má zájem na co nejlepším výsledku, hází vlastním úředníkům takto klacky pod nohy.

Co Ministerstvo průmyslu a obchodu? Tam také panovaly značné rozpory, ale v závěru se zdálo, že vystupujete jednotně.

Každý, kdo se o problematiku zajímal, viděl, že mezi názory obou resortů panují značné názorové rozdíly. Nakonec se věc vyřešila vládním kompromisem a spíše se čekalo, jak dopadne jednání s Komisí. Bylo přirozené, že rozhodnutí vlády oba resorty ctily a snažily se udělat vše pro to, abychom dopadli co nejlépe, byť bylo jasné, že oněch 107 milionu tun to rozhodně nebude. Když nakonec došlo na konkrétní čísla a potřebu přípravy skutečně věcné argumentace, naše přístupy se přirozeně sblížily – stál před námi důležitý úkol a rozpory by ničemu nepomohly.

Druhý alokační plán je obrazně řečeno za dveřmi – jak k němu přistoupit?

To je právě trochu problém. Z řady důvodů. Budeme mít příliš málo zkušeností z fungování první alokace, abychom z toho vyvodili nějaké zásadní závěry. Na jeho přípravu budeme mít výrazně méně času a alokační plán by měl být předložen vládě v červnu 2006, tedy v obdobní voleb, resp. těsně po volbách. To všechno jsou faktory, které nám situaci moc nezjednodušují.

Klíčová bude samozřejmě úroveň alokace.

Jak jinak, otázka ale je, jak se k ní postavit. Nevládní ekologické organizace prosazují snížení počtu přidělovaných povolenek tak, abychom průmysl nutili k redukcím, průmysl bude požadovat opak – takže situace nebude příliš odlišná. Z hlediska Ministerstva

životního prostředí jde o otázku, která ještě nebyla zodpovězena, respektive bude předmětem diskuse, protože jak vyplývá z legislativy, návrh připravujeme společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu a jednání na vyšší úrovni o tom, jak by měl alokační plán vypadat, dosud neproběhla. Já osobně jsem spíše příznivcem toho, abychom využili pozitivní motivační prvek systému. Jak jsem ale již říkal, všechny tyto věci budou ještě předmětem diskuse. V případě, že by se měl přidělit povolenek krátkit, je samozřejmě otázkou, kde a v jaké míře. To všechno jsou věci, které je teprve třeba otevřít, byť určité úvahy na pracovní úrovni samozřejmě realizujeme.

Nemělo by ale Ministerstvo životního prostředí naopak navrhnout nízkou míru alokace, aby snižovalo emise skleníkových plynů v ČR? Vždyť je to ostatně váš cíl daný klimatickou politikou.

To je otázka úhlu pohledu. V tomto smyslu určitě ano, ale situaci je třeba vidět v širších a především ekonomických souvislostech. Z ekonomického pohledu bude důležité, jaká bude výše ceny povolenky a jaké možnosti mají české firmy při snižování emisí. Teoreticky řečeno, dostanou-li dostatek povolenek, ale cena povolenky bude pro české firmy motivující, sníží i tak emise a ušetřené povolenky prodají, což jim může pomoci alespoň část investice zaplatit či pomoci k dalšímu rozvoji. Dostanou-li povolenek méně, dojde třeba k tomu, že emise sníží, ale nikdo jim za

to nic nedá. Obráceně – bude-li snížení emisí dražší než cena povolenky, firmy nedostatečné povolenky raději nakoupí než sníží emise. V tom bych viděl zásadní rozdíl. Jinými slovy, to, že někdo dostane málo a nebo naopak dost povolenek apriori neurčuje, jestli investuje do snížení emisí, tím rozhodujícím faktorem je cena. V praxi samozřejmě chování firem ovlivňuje řada faktorů, ale jde o filozofické pojetí alokace.

Směrnice umožňuje přidělit do úrovně potřeb v tom případě, že daný stát nemá problém se splněním Kjótského cíle. Což je situace, ve které se nachází ČR a nemá cenu nyní diskutovat, co je její příčinou. Každopádně jde o situaci dočasnou. Chceme tuto relativně výhodnou situaci využít ve prospěch české ekonomiky a nebo nikoliv? Relativně výhodnou myslím to, že s emisemi skleníkových plynů na tom v řadě parametrů nejsme nejlépe. Je třeba si položit otázku, jestli za této situace není vhodné firmy spíše pozitivně motivovat, dát jim prostor na rozvoj a modernizace a těžit z potenciálu, který mají, než bez hlubšího rozmyslu krátkit přidělování povolenek se zdůvodněním, že firmy musí snížit emise. Výsledek totiž bude z pohledu životního prostředí velmi pravděpodobně stejný, jen s jinými dopady do hospodaření firem a potažmo státu. Chápu, že tento pohled nemusí každý ctít, ale rád bych apeloval na to, abychom se v diskusi dokázali zamyslet i nad tím, jestli na tom něco přece jenom není.

Děkuji za rozhovor.

Zásoby uhlí pod Horním Jiřetínem je třeba odepsat

Odůvodněný návrh na odpis zásob hnědého uhlí pod Horním Jiřetínem na Mostecku připravilo Ministerstvo životního prostředí. Předloží jej Ministerstvu průmyslu a obchodu.

MŽP přistoupilo k tomuto kroku proto, že dosud nebylo naplněno čtrnáct let staré usnesení vlády, které odpis zásob ukládá (viz rámeček).

V některých lokalitách za liniemi limitů již zásoby odepsány byly. Odpis zásob byl proveden například v dobývacím prostoru Tušimice, Droužkovice, Společná Brána a dalších. Odpis se připravoval také na katastru obce Horní Jiřetín. Dotčené samosprávy a Okresní úřad (OkÚ) Most se 10. 11. 1994 za přítomnosti zástupců MUS, a.s. dohodli odpis zásob u Černic a Horního Jiřetína „provést formou převodu do zásob nebilančních“. Příslušný podnět následně (24. 11. 1994) podal příslušným úřadům OkÚ Most. Dne 26. 1. 1995 proběhlo jednání, na němž MUS seznámila zástupce OkÚ, Českého báňského úřadu a MŽP s písemnou a mapovou dokumentací s přesným vyznačením hranic závazných linií těžby. Zápis z jednání uvádí, že díky tomu mohou pokračovat „další práce, jejichž konečným efektem bude změna hranic citovaných dobývacích prostorů dle požadavků vládního usnesení 444/91“.

V roce 1994 MUS, a.s. označila odpis zásob ze svého pohledu za „nejpříjemnější řešení“. MUS zadala zpracovat komplexní zhodnocení možností a důsledků dlouhodobého rozvoje lomu Československé

armády. Po vyhodnocení zpracovaných variant přijala závěry, o nichž obec Horní Jiřetín informoval 11. 10. 1994 osobním dopisem Aleš Burian, generální ředitel MUS: „Vzhledem k hodnocení přínosů, rizik a ekonomické efektivity je ze současného pohledu podnikatelského subjektu z obou zásadních směrů dalšího rozvoje lomu ČSA **nejpříjemnějším řešením varianta s ukončením těžby okolo roku 2012**. Toto rozhodnutí vychází z dostupných podkladů a podmínek pro rozhodování na úrovni akciové společnosti a současně jím lze dodržet linie územně ekologických limitů dle usnesení vlády č. 444/91“. Práce ale nepokračovaly. Ve „Vyjádření MUS, a.s.“ ve věci „Návrh ÚPnSÚ Horní Jiřetín s osadou Černice“ (19. 3. 1998) se uvádí, že „Podklady pro výpočet uhelných zásob nacházejících se za liniemi územně ekologických limitů těžby MUS, a.s. zabezpečuje. S ohledem na nové skutečnosti zjištěné geologickou dorozvědkou se předpokládá daný termín dokončení (r. 1998) nejvíce reálný.“

Regionální pracoviště MŽP k tomuto kroku opakovane vyzývalo. Vinou dlouhodobé nečinnosti resortu průmyslu a obchodu však odpis dosud nebyl proveden.

Poslední rána krajině

Těžbou v tomto prostoru by došlo ke srovnání posledních původních obcí v oblasti se zemí a ke

zničení zbytků zachovalé krajiny, vážnému narušení územního systému ekologické stability, ohrožení chráněných druhů zvířat a rostlin, ztížení podmínek pro obnovu poškozených území a likvidaci již provedených rekultivací. Jiřetínský potok a Lounnice jsou v oblasti posledními dvěma vodními toky, které jsou dosud ve svých původních korytech. Z chráněných druhů byl prokázán například výskyt bukače velkého v mokřadní oblasti jižně od Horního Jiřetína. Podrobný přehled druhů ptáků vyskytujících se v daném území – včetně ohrožených a silně ohrožených – je uveden ve zdůvodnění ministerstvem připraveného návrhu na odpis zásob.

Těžbou by vznikla na desítky let jáma povrchového dolu v bezprostředním sousedství města Litvínov. K řadě dalších obcí (Hora sv. Kateřiny, Nová Ves v Horách, Mníšek, Brandov, Malý Háj, Rudoltice v Horách) by ztížila přístup.

Proti těžbě se vyslovila v referendu drtivá většina obyvatel obce. Jejich snahu podpořil Svaz a měst a obcí (Viz usnesení SMO z 26. 5. 2005

http://www.smocr.cz/download/Zaverocene_usneseni_IX_Snemu.doc) a více než 110 měst a obcí v regionu. Zpracovatelé návrhu konceptu územního plánu Ústeckého kraje výslovně doporučují, aby zastupitelé územní limity zachovali (viz http://www.kr-ustecky.cz/vismo5/dokumenty2.asp?u=450018&id_org=450018&id=866173&p1=84858).

„Vláda před více než deseti lety rozhodla, že je třeba dát severočeským obcím jistotu a perspektivu dalšího rozvoje. Kraji, který minulý režim odsoudil k vyuhlení, toho dlužíme pořád hodně. Proto považuji za nepřijatelná nedávná vyjádření představitelů státní správy o tom, že je třeba v těžbě pokračovat i v místech, kde stojí zachovalé obce. Česká republika patří k největším exportérům elektrické energie na světě a náš průmysl spotřebovává o 80 % energie více než je průměr zemí

Usnesení vlády, kterým byly limity vyhlášeny (usnesení číslo 444 z roku 1991):

„Vláda

I. schvaluje

1. návrh závazných linií omezení těžby a výsypek dle grafických příloh č. 1 – 6, uvedených v příloze tohoto usnesení,

2. návrh mezních hodnot znečišťování ovzduší dle tabulky č. 1 a 2 uvedených v příloze tohoto usnesení;

II. ukládá

1. ministru pro hospodářskou politiku a rozvoj, ministru životního prostředí, předsedovi Českého báňského úřadu, přednostům okresních úřadů Chomutov, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Louny a Litoměřice respektovat závazné linie omezení těžby a výsypek ve správních řízeních a rozhodnutích o funkčním využití území, o umístění staveb a zařízení, které nesouvisí s dobýváním a o povolení hornické činnosti, výsypek, složišť popílku a rekultivací; za závaznými liniemi odpovídajícím způsobem upravit vyhlášené dobývací prostory a **provést odpis zásob**,

2. ministru pro hospodářskou politiku a rozvoj
a) vycházet z omezení dle bodu I. při koncipování státní energetické politiky České republiky do roku 2005,
b) rozhodnout do 31. prosince 1992 o těžbě v horenském koridoru lomem Vršany.“

bývalé evropské patnáctky. Je třeba zastavit plýtvání, soustředit se na restrukturalizaci průmyslu, ne bourat další obce a ničit poslední zbytky zachovalé krajiny. Zbourané Libkovicе musí být poslední vesnici, která byla kvůli uhlí zničena,“ komentuje návrh svého úřadu ministr životního prostředí Libor Ambrozek.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Vláda jednala o nakládání s odpady

Vláda dne 14. prosince projednala již druhou sadu konkrétních opatření, která mají zajistit plnění cílů Plánu odpadového hospodářství České republiky (první část konkrétních opatření POH schválili ministři již v lednu 2005):

- Ministerstvo životního prostředí například navrhuje, aby státní podporu dostávaly především projekty separovaného sběru komunálního odpadu (včetně odvozných systémů) či zpracování biologicky rozložitelných odpadů (včetně odpadů z kuchyní a stravoven).
- Během příštího roku chce resort životního prostředí připravit sadu konkrétních zákonných opatření ke zlepšení separovaného sběru odpadů a zkvalitnění systému vratných nápojových obalů.
- Ve spolupráci s dalšími ministerstvy hodlá MŽP do konce volebního období prosadit zákonně zmocnění a následně připravit vyhlášku o nakládání s bioodpady.
- MŽP prosazuje také rozšíření stávající nevratné investiční dotace při budování kompostáren nebo bioplynových stanic zpracovávajících bioodpady z obcí a neziskových organizací i na podnikatel-

ské subjekty. Společně s MPO a kraji chce MŽP podpořit vznik sítě zařízení pro recyklaci stavebního odpadu v jednotlivých regionech.

- MŽP dále navrhuje zpracovat návrh ekonomických nástrojů na podporu materiálového využití odpadů a rozvoje trhu s recyklovanými výrobky, připravit návrh pokračování poplatku za skládkování (nyní je v zákoně nastaven jeho růst až do roku 2008) a připravit návrh poplatku za ostatní způsoby odstraňování odpadů.
- Další opatření se týkají využití odpadních olejů, baterií a akumulátorů, odpadů ze zdravotnictví apod.

POH ČR je zpracován pro období 2003–2012 a stanoví řadu zásad a cílů při nakládání s odpady:

- zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012 a zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000;
- snížit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování;

– snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen „BRKO“) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995;

– snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování;
– dále pro autovraky, elektrická a elektronická zařízení, baterie a akumulátory, odpadní oleje, stavební odpady ad.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

O dálnici D3 je rozhodnuto

V prosinci 2005 vláda rozhodla, kudy má vést dálnice D 3 z Prahy do jižních Čech. Ze tří předložených variant vybrala tzv. stabilizovanou trasu, kterou prosazuje Středočeský kraj a také Ředitelství silnic a dálnic. Vláda zamítla variantu Zenkl-Vyhnálek, kterou prosazovalo Ministerstvo životního prostředí. Odmítla i variantu Promika, která předpokládala modernizaci silnice I 3 z Mirošovic do Benešova. Tu původně chtělo MŽP, ale pak od ní ustoupilo ke kompro-

misnější variantě Zenkl-Vyhnálek. Nyní ji prosazovaly ekologické organizace a občanská sdružení.

Schválená varianta se napojuje na budovaný obchvat kolem Prahy u Jesenice, prochází kolem Jílového, vede Posázavím v okolí Medníku, dále na Neveklov, Votice a Tábor, kde se napojí na již vybudovaný devítikilometrový úsek dálnice.

Pla

Šumava obdržela prestižní cenu za image

Spojení byznysu, umění a přírody, tak by dalo stručně nazvalo ladění při slavnostním udílení cen Rhodos za image v Michnově paláci v Praze ve čtvrtek 24. 11. 2005. Soutěže se účastnily různé české firmy, které mají výraznou image.

„Image je message (poselství),“ poznamenal v úvodním ceremoniálu moderátor večera Jan Pokorný. Šumava se ocitla v konkurenci firem zvukových jmen – např. v kategorii pojišťoven se „nejlepší mezi nejlepšími“ stala pojišťovna Allianz, mezi bankami HVB banka, v kategorii čerpacích stanic zvítězila firma ConocoPhillips, v kategorii osobních automobilů se na první příčce umístila Toyota, dále to byly pneumatiky Michelin, stavební firma Strabag, spotřební elektronika Panasonic, telefonní operátor Oskar-Vodafone, výrobce fotoaparátů Nikon a webový portál Google.

Letos byla poprvé udělena cena v kategorii Hory, která vnesla do soutěže hospodářských organizací nového ducha. „Mezi jedenácti kategoriemi, v nichž se v letošním roce soutěžilo, mohou na první dojem působit hory trochu nepatřičně,“ řekl výkonný ředitel pro marketing a strategický rozvoj firmy Mediatel Luboš Čipera. „Domníváme se však, že vytvoření této nové kategorie má své opodstatnění, neboť lidé vnímají hory svým způsobem jako značku. Proto bylo určitě zajímavé zjistit, které z českých a moravských hor mají mezi českými manažery nejlepší image.“ Mediatel je generálním partnerem projektu Rhodos a soutěžní kategorii „hory“ sám inicioval. Záštitu nad letošní soutěží Rhodos měl (tehdejší) místopředseda vlády Martin Jahn.

Vítěze určilo elektronické hlasování tisícovky českých top manažerů v srpnu a září podle pěti daných parametrů. „Šumava zvítězila s přehledem,“ řekl ředitel výzkumné agentury GfK a předseda představenstva sdružení Rhodos Michal Ševera. GfK patří spolu s marketingovou agenturou Ogilvy Cid a PR agenturou Bison&Rose ke sdružení Rhodos. Ševera dále dodal: „Manažeri hodnotili produkty v této soutěži

proto, že jde o skupinu osob s vysokou rozhodovací pravomocí. Názory této skupiny jsou velmi cenné. Jsou to lidé s rozsáhlým přehledem o trhu, s vysokou kupní silou, jsou to názoroví vůdci. Často jsou vzorem chování nejen pro zaměstnance, ale i pro celé skupiny populace.“

Šumava má tedy pro špičkové české manažery svou dosti výraznou image. Podle ankety manažerů je hlavní součástí image kvalita, budování důvěry, prezentace na veřejnosti a v médiích, komunikace a transparentnost. Sošku Zlatého Rhoda obdržela správa NP a CHKOŠ, protože právě ta by měla vtisknout Šumavě výraznou image. Ocenění převzal z rukou generálního ředitele vydavatelství Economia Michala Klímy ředitel správy NP a CHKO Šumava Alois Pavlíčko. Ten k udělení ceny řekl: „Pro Šumavu je cena Zlatý Rhodos velká pocta, kterou si určitě zaslouží. Ač nejsme velehory, snažíme se zaujmout návštěvníky a zároveň se o ně postarat. Ukazuje se, že i firma působící v ochraně přírody může zaujmout svým přístupem ekonomy a špičkové manažery ČR. Udělení ceny je tedy signálem, že něco děláme dobře a přispíváme k dobrému jménu Šumavy. Lidé dnes opravdu oceňují divokou přírodní krásu a zázemí Šumavy ve správně vedeném a mezinárodně uznávaném národním parku.“

Udělením prestižní ceny pro Šumavu padlo do období, kdy správa NP a CHKO Šumava usiluje o posílení image Šumavy především rozšířením bezzásahových území, novými programy pro veřejnost a vytvářením společného, bilaterálního národního parku se sousedním Národním parkem Bavorský les.

Radovan Holub,
tiskový mluvčí Správy NP a CHKOŠ

Příroda nezná státní hranice

Ochrana přírody bude mít v Česku i Bavorsku stejná pravidla – to je obsahem memoranda o vzájemné spolupráci, které dne 12. prosince 2005 v Železně Rudě podepsali náměstek českého ministra životního prostředí František Pojer a státní tajemník bavorského ministerstva životního prostředí, zdraví a ochrany spotřebitele Otmar Bernard.

Výňatek z textu memoranda:

„Obě strany, respektující rozdílnosti obou chráněných území, si proto vzaly za společný cíl naplnit základní poslání národních parků – ochranu nerušeného vývoje přírodních procesů.“

Jedná se o dodatek k Memorandu o vzájemné spolupráci národních parků Šumava a Bavorský les, které bylo podepsáno v srpnu 1999.

Oba parky se přihlásily k tomu, že určitou část plochy chtějí nechat bez zásahu člověka a hodlají respektovat kritéria Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN). Koordinaci činností bude i nadále provádět společné grémium.

„Pokud chceme vidět, jak vypadá příroda bez zásahu člověka, musíme jí to dovolit. Zkušenosti z Národního parku Bavorský les ukazují, že turisté v chráněném území hledají to, co jinde nevidí – tedy přírodu, která může jít svou cestou. Šumava patří mezi největší lesní komplexy ve střední Evropě, je národním parkem, biosférickou rezervací UNESCO, šumavská rašeliniště jsou na seznamu nejvýznamnějších světových mokřadů. Příroda žádné státní hranice nezná a právě proto je jednotný přístup na místě,“ konstatuje náměstek ministra životního prostředí František Pojer.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

MŽP bude se šumavskými obcemi dále jednat

Ministerstvo životního prostředí respektuje stanovisko šumavských obcí, které v současné době nesouhlasí s rozšiřováním bezzásahového území na 30 % plochy národního parku. Pokusí se je ale přesvědčit o tom, že turisté hledají v národním parku právě to, co jinde nevidí – tedy přírodu, která může jít svou cestou.

Ministerstvo tak reaguje na jednání Rady národního parku ze dne 13. prosince 2005.

Rada parku nedoporučila schválení Vize, strategie a poslání národního parku Šumava jako společného dokumentu celého regionu. Návrh, který připravila správa parku společně s ministerstvem životního prostředí, počítá s rozšířením bezzásahového území na 30 % plochy parku do roku 2010. Dokument podpořila vědecká sekce Rady i místní podnikatelé z regionální sekce, proti byli zástupci obcí a obou krajů.

Ministerstvo životního prostředí nyní přijme opatření, která budou respektovat dosaženou shodu podporovat přirozený vývoj přírody na dvaceti procentech plochy národního parku. To doporučil výkonný výbor Rady parku i zastupitelstvo Jihočeského kraje. Zároveň MŽP vyzve obce k dalším jednáním o budoucnosti Šumavy.

„Na Šumavě se střetává mnoho zájmů a přesvědčit místní obyvatele o tom, že současný postup správy parku je běžnou praxí v evropských národních parcích, je velmi složité. Zkušenosti z národního parku Bavorský les a jiných chráněných území ukazují, že jde skloubit obojí – turistický ruch a ochranu přírodních procesů v těch nejceněnějších územích. Právě unikátní příroda je to, co do parku láká turisty a přináší obcím finanční prostředky. Uvědomuji si, že ochranu přírody není možné dlouhodobě zajistit bez pomoci lidí, kteří v daném území žijí a právě proto bude ministerstvo životního prostředí s obcemi nadále intenzivně jednat,“ konstatuje náměstek ministra životního prostředí František Pojer.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Sloučení dvou resortních organizací v ochraně přírody

Prvního ledna 2006 vešlo v platnost opatření Ministerstva životního prostředí o změně zřizovací listiny Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR), kterým se převádí veškerá práva a povinnosti Správy ochrany přírody (SOP) na AOPK ČR. Součástí rozhodnutí MŽP je zrušení SOP ke dni 31. prosince 2005.

Sloučení obou organizací přinese zefektivnění práce, zkvalitnění metodického vedení pracovníků a zlepšení spolupráce v regionech. Dotkne se přede-

vším ústředního pracoviště AOPK ČR a ústředního pracoviště bývalé SOP. Regionální pracoviště – tedy správy jednotlivých CHKO a střediska AOPK ČR – zůstanou beze změn.

Vedením organizace byl pověřen Martin Dušek, dosavadní ředitel AOPK ČR. V prvním čtvrtletí tohoto roku proběhne výběrové řízení na místo nového ředitele.

Bližší informace:

Martin Dušek, pověřený ředitel AOPK ČR, tel: 724 166 133

Žádosti o dovoz odpadů do českých spaloven zřejmě neuspějí

Každou žádost o dovoz komunálních odpadů ze zahraničí do českých spaloven je třeba posuzovat individuálně. Vyplývá to z právního rozboru, který na základě rozboru zákona o odpadech a rozsudků Soudního dvora Evropských společenství vypracovalo Ministerstvo životního prostředí.

Závazný výklad komunitárního práva, tedy i příslušné směrnice o odpadech, může totiž podávat pouze Soudní dvůr Evropských společenství. Právní výklad potvrzuje dosavadní postup MŽP – tedy zamítnutí všech žádostí o dovoz komunálních odpadů ke spalování. MŽP zároveň splnění náročných kritérií Soudního dvora Evropských společenství nepovažuje za pravděpodobné ani u dalších žádostí o dovoz odpadu do spaloven komunálního odpadu.

Tři základní kritéria

Dovoz odpadů ze zahraničí za účelem odstranění je do České republiky zakázán v souladu s nařízením ES č. 259/93, pro dovoz odpadů k využití členské státy obecný zákaz uplatnit nemohou. Soudní dvůr Evropských společenství stanovil tři určující kritéria, zda se jedná o dovoz k odstranění či využití. Aby bylo možno žádat o dovoz odpadu k využití, musí být všechna kritéria splněna současně. Za energetické využití je podle Evropského soudního dvora možno spalování odpadů považovat v případě, že:

- hlavním účelem je vyrobit energii,
- jak energie generovaná, tak energie získaná při spalování odpadů musí být větší než energie spotřebovaná, část tohoto přebytku musí být efektivně využita,
- větší část odpadu musí být spotřebována a větší část energie využita.

Navíc musí být splněna podmínka, že za dodávku odpadů platí provozovatel spalovny dodavatel, nikoli naopak. MŽP ve svém výkladu uvádí: „V případě přeshraniční přepravy komunálního odpadu se splnění všech zmíněných kritérií nedá předpokládat ani v jednotlivých případech.“

Ministerstvo životního prostředí v posledních letech posuzovalo šest žádostí o dovoz komunálních odpadů ze zahraničí. Čtyři zamítlo (všechny žádosti se týkaly liberecké spalovny komunálního odpadu), dvě se ještě posuzují (jde o dovoz odpadů do spalovny komunálního odpadu v pražských Malešicích).

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Úspěšný rok výukového programu „Co je doma, to se počítá!“

Výukový program pro žáky a studenty základních a středních škol „Co je doma, to se počítá!“, který si klade za cíl zvýšit a rozšiřovat povědomí o ekologicky šetrných výrobcích, ekoznačce a uvědomělé spotřebě zábavnou formou, má za sebou první úspěšný rok.

cenia

„Během tohoto roku jsme navštívili 11 krajů České republiky a během šestnácti školení jsme balíčky pomůcek rozdali více než 340 učitelům a lektorům“ říká RNDr. Jana Čermáková, jedna z lektorek programu a garant jeho didaktické části.

Velký zájem o program projevili, kromě center ekologické výchovy, především učitelé ze základních a středních škol, kteří velmi uvítali možnost, jak zpestřit výuku takových předmětů, jako jsou společenské vědy, ekologie, biologie, zeměpis, zbožíznalství, český jazyk, výtvarná výchova apod.

Balíček pomůcek pro vedení pěti hlavních a návrhy doplňkových aktivit se tak stane nedílnou součástí výuky na mnoha školách různého zaměření a pracovat s ním mohou žáci téměř na všech stupních.

Školení, kterými všichni lektori a učitelé museli projít, probíhala v roce 2005 podle zájmu a po dohodě v různých krajích. V roce 2006 budou pokračovat, ale budou již soustředěna v Praze, v budově agentury CENIA, české informační agentury životního prostředí.

Pro Agenturu pro ekologicky šetrné výrobky představoval výukový program hlavní propagační aktivitu, zaměřenou na ekoznačku České republiky i The Flower – ekoznačku Evropské unie. „Během školení jsme s účastníky hovořili o všech 43 skupinách výrobců, ve kterých se ekoznačka České republiky udílí, a zmínili jsme i konkrétní ekologicky šetrné výrobky“, říká Mgr. Adéla Princová, která má na starosti odbornou část výukového programu.

Aby bylo možné hodnotit výukový program zpětně, byl všem účastníkům školení rozeslán krátký dotazník. Ze zatím obdržených odpovědí (rozesláno bylo přibližně 250 dotazníků, na něž odpovědělo 30 respondentů, kteří již program použili při práci s dětmi), vyplynulo, že program i jeho aktivity jsou hodnoceny velmi pozitivně – na bodové škále 1 (nejlepší) až 5 (nejhorší) získal program 1,8 bodu, balíček pomůcek 1,4 bodu a školení 1,8 bodu. Odpovědi přišly ze škol i center ekologické výchovy a podle uvedených údajů můžeme tvrdit, že se s ekoznačkou a ekoznačením zatím seznámilo více než 1100 žáků a studentů.

(tisková zpráva CENIA)

Integrovaný registr znečišťování – druhé hlášení údajů

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje, že do 15. února 2006 je nutné splnit ohlašovací povinnost do integrovaného registru znečišťování (IRZ). Údaje do registru oznamují uživatelé registrované látky podle zákona o integrované prevenci, kteří v emisích nebo přenosech ze své provozovny vypustili za rok 2005 shodné nebo vyšší množství ohlašovovaných látek než je stanoveno v nařízení vlády o integrovaném registru znečišťování. Rozsah ohlašovovaných látek a příslušné ohlašovací prahy aktuální pro rok 2005 specifikuje příloha č. 1 k nařízení vlády o integrovaném registru znečišťování.

„Integrovaný registr znečištění umožňuje, aby si lidé snadnou a dostupnou formou mohli například ověřit, jaké látky produkuje továrny či zemědělské podniky v jejich okolí. Zkušenosti ukazují, že veřejná kontrola je jednou z cest, která vede ke snižování znečištění,“ konstatuje Jan Maršák, vedoucí oddělení IPPC MŽP.

IRZ zřídilo a spravuje MŽP jako veřejně přístupný informační systém veřejné správy. Údaje ohlášené uživateli registrované látky za rok 2004 jsou zveřejněny na webových stránkách www.irz.cz.

Na těchto stránkách jsou rovněž k dispozici veškeré materiály, důležité ke splnění ohlašovací povinnosti v roce 2006. Je zde podrobně vysvětlen ohlašovací proces do IRZ a s ním související změny při ohlašování dalších údajů z oblasti životního prostředí (zavedení Centrální ohlašovny). K 31. 12. 2005 byla zveřejněna elektronická ohlašovací aplikace, která usnadní plnění ohlašovací povinnosti do IRZ. Uživatelé registrované látky mohou využít dostupných publikací a dokumentů, případně se s dotazem obrátit na službu helpdesk. Stránka je pravidelně aktualizována.

Pokud průmyslové a zemědělské podniky do IRZ své údaje neposkytnou, hrozí jim sankce až do výše 500 000 Kč. Údaje za rok 2005 budou zveřejněny 30. 9. 2006.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Další informace:

Integrovaný registr znečišťování životního prostředí – www.irz.cz

Centrální ohlašovna – www.centralniohlasovna.cz

Ministerstvo životního prostředí – www.env.cz

První ročník seminářů k IRZ byl velmi úspěšný

Seminářem v Libereckém kraji byl 19. prosince zakončen první ročník seminářů k integrovanému registru znečišťování (IRZ) organizovaný Ministerstvem životního prostředí a CENIA, českou informační agenturou životního prostředí.

Semináře postupně proběhly ve všech krajích ČR a setkaly se s výrazně pozitivním ohlasem. Velký zájem o semináře potvrzuje i celkový počet 745 účastníků. Podarilo se oslovit mnoho průmyslových a zemědělských podniků a informovat je o všech aspektech vyplývajících z příslušné legislativy. Zároveň byly podrobně vysvětleny detaily plnění ohlašovací povinnosti do IRZ za rok 2005 (údaje musí být ohlášeny do 15. 2. 2006).

„Od seminářů jsme očekávali prohloubení komunikace mezi státní správou a průmyslovým sektorem, ale také zlepšení kvality ohlašovovaných údajů do IRZ,“ říká vedoucí oddělení IPPC MŽP Jan Maršák. MŽP spolu s CENIA nyní začínají připravovat obdobnou sérii tematických seminářů k IRZ pro rok 2006.

(z materiálů tiskového oddělení MŽP)

Další informace:

<http://www.irz.cz>

<http://www.cenia.cz>

Lidé mohou na internetu najít místa se starou ekologickou zátěží

Informace o více než 7000 lokalitách, které představují starou ekologickou zátěž, jsou od prosince zveřejněny v databázi Ministerstva životního prostředí na adrese: <http://sez.cenia.cz>. K dispozici jsou údaje o lokalitách, na kterých je odstraňování starých ekologických zátěží hrazeno z prostředků Ministerstva životního prostředí, krajských úřadů a Fondu národního majetku. Databáze rovněž sdružuje okresní, krajské a resortní evidence uzavřených skládek odpadů.

„Systém evidence kontaminovaných míst se skládá z části mapové (GIS) a části textové,“ popisuje databázi Jan Gruntorád z odboru ekologických škod Ministerstva životního prostředí.

Prezentovaná data mají pouze informativní charakter. Všechny informace potřebné pro pořizování a poskytování dat třetím subjektům jsou k dispozici v rubrice „Staré ekologické zátěže“ na webové stránce Ministerstva životního prostředí (<http://www.env.cz/AIS/web.nsf/pages/zateze>). MŽP připravuje na rok 2006 sérii seminářů a prezentací, na kterých databázi představí odborné veřejnosti.

Další informace:

<http://www.env.cz/AIS/web.nsf/pages/zateze>

<http://www.sez.cenia.cz>

Budeme předsedat 25 zemím

Rozhovor Jany Plamínkové s ředitelem nové strategicko-legislativní sekce MŽP
JUDr. Janem Dusíkem, M.Sc.

V prosinci proběhla na MŽP rozsáhlá reorganizace. V rámci této reorganizace vznikla i strategicko-legislativní sekce MŽP. Co se vše změnilo a proč k těmto změnám došlo?

Nejzásadnější změnou je to, že do strategicko-legislativní sekce MŽP byly zařazeny tři odbory, tedy

odbor legislativní, odbor Evropské unie a odbor politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů. Všechny tyto odbory mají v rámci MŽP průřezový charakter a navíc jsou jejich agendy mezi sebou úzce propojené. Odbor legislativní spojuje jak výstupy politiky životního prostředí, tak do značné míry vychází i z předpisů, které se přijímají v rámci Evropské unie a dalších mezinárodních organizací, je tam tedy jasná vazba na ostatní dva odbory v sekci. Evropskou komisi pak legislativní odbor informuje o transpozičních opatřeních a dokládá shodu přijatých vnitrostátních předpisů s evropskými. Úzká vazba je i mezi odborem Evropské unie a odborem politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů: koordinace mezinárodních aktivit ČR probíhá do značné míry přes Evropskou unii, jejíž předsednická země nebo Evropská komise vystupuje jménem členských států na mezinárodních konferencích.

Mohl byste říci, co vše bude naplní odboru politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů?

Základem tohoto odboru se stal odbor strategií, přešla tam ale i část dřívějšího odboru globálních vztahů týkající se mezinárodních úmluv. Spadají tam tedy mezinárodní úmluvy, mezinárodní organizace a politika životního prostředí, včetně strategie udržitelného rozvoje a její legislativní dimenze.

A odbor globálních vztahů?

Ten se přejmenoval na odbor rozvojové a projektové spolupráce a jeho hlavní náplní jsou bilaterální neev-

ropské vztahy, poskytování rozvojové pomoci, spolupráce se Světovou bankou, s Mezinárodním měnovým fondem, s Globálním fondem pro životní prostředí atd.

Sekce zahraniční projektové spolupráce je tedy o zahraničních věcech projektových, kdežto naše sekce je o zahraničních věcech politických, plus je zde vazba na legislativu a diplomacii. Obě sekce svodně zaštiťuje pan náměstek Novotný.

Dosud byl vždy náměstek i ředitelem sekce. Teď tedy bude v oblasti zahraniční spolupráce jen náměstek a dva ředitelé sekcí?

Ano. Ředitelem druhé sekce, sekce zahraniční projektové spolupráce, zůstává náměstek Novotný. Tam, kde se vyžaduje účast náměstka ministra, zastupuje sekci strategicko-legislativní on – např. na Radě EU, při projednávání meziministerských rozporů, na jednáních v Parlamentu ČR atd. Jeho souhlasu podléhají i další významná rozhodnutí a výstupy.

A ještě bych chtěl uvést jeden důvod, který vedl k těmto změnám. Je jím příprava na naše předsednictví Evropské unie, které nás čeká v prvním pololetí 2009. Může se zdát, že je to za dlouho, ale předsedat 25 zemím a určovat agendu celé EU nebude žádná legrace. Budeme muset sestavit programy, jaké by měly být cíle v oblasti životního prostředí, a dlouhodobě sledovat pozice jednotlivých zemí. Už teď se připravují okruhy, které bychom chtěli prosazovat jako věcné priority během našeho předsednictví. Hodně to samozřejmě bude o mezinárodních vztazích, budeme např. vystupovat za celou EU na mezinárodních konferencích. Bude s tím spojeno vzdělávání lidí, zvyšování jejich jazykových a negociačních schopností i jejich odbornosti. Musíme prostě počítat s tím, že najednou budeme muset mluvit za 25 zemí. To si bude vyžadovat odbornou i logistickou podporu ministerstva – budeme třeba muset uspořádat neformální zasedání Rady ministrů pro životní prostředí tady v ČR, což bude především organizačně velmi náročné. Sekce strategicko-legislativní tedy vznikla i s cílem komplexně přípravu předsednictví zajistit.

Děkuji za rozhovor.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
800 Sekce strategicko-legislativní

JUDr. Jan Dusík, M.Sc., ředitel sekce
tel.: 267 122 377; fax: 267 311 596

Mgr. Kamila Kriegová, poradkyně ředitele sekce
tel.: 267 122 386; fax: 267 311 596

810	Odbor legislativní
	Doc. JUDr. Eva Kružiková, CSc., ředitelka tel.: 267 122 888, 267 122 889; fax: 267 311 596
811	Oddělení ochrany přírodních zdrojů
	JUDr. Jana Prechalová, vedoucí oddělení tel.: 267 122 831; fax: 267 311 596
812	Oddělení technické ochrany životního prostředí
	JUDr. Antonín Koukal, vedoucí oddělení tel.: 267 122 020; fax: 267 311 596
813	Oddělení aproximace práva
	Mgr. Libor Dvořák, zástupce ředitelky a ved. odděl. tel.: 267 122 104; fax: 267 311 596

820	Odbor Evropské unie
	Veronika Hunt Šafránková, MBA, ředitelka tel.: 267 122 086, 267 122 932; fax: 271 734 221 Mgr. Roman Diatka, zástupce ředitelky tel.: 267 122 747; fax: 271 734 221
821	Oddělení koordinace vztahů s EU
	Ing. Gabriela Řihová, vedoucí oddělení tel.: 267 122 572; fax: 271 734 221
822	Oddělení pro evropskou spolupráci
	Ing. Blanka Benešová, vedoucí oddělení tel.: 267 122 550; fax: 271 734 221

830	Odbor politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů
	JUDr. Jiří Hlaváček, ředitel tel.: 267 122 827, 267 122 838; fax: 267 122 781
831	Oddělení politiky životního prostředí
	Mgr. Iveta Špaltová, vedoucí oddělení tel.: 267 122 125; fax: 267 122 781
832	Oddělení mnohostranných vztahů
	Ing. Klára Quasnitová, zástupkyně ředitele a vedoucí oddělení tel.: 267 122 215; fax: 267 122 781

Osobní e-mail: jméno_příjmení@env.cz

Zahraníční rozvojová spolupráce České republiky v gesci Ministerstva životního prostředí

Česká republika se jako člen Evropské unie, OECD a dalších mezinárodních organizací aktivně zapojuje do řešení globálních problémů prostřednictvím svého programu zahraniční rozvojové spolupráce (ZRS, ODA – Official Development Assistance). Ze všech nových členských zemí EU poskytuje ČR na ZRS nejvíce prostředků (v roce 2005 činil tento podíl cca 0,11 % HND, resp. 2,8 mld. Kč).

CZECH REPUBLIC
DEVELOPMENT COOPERATION

Velká většina těchto finančních prostředků směřuje formou příspěvků do mezinárodních organizací (zejména EU a OSN), ČR se podílí na oddlužování chudých států, poskytuje stipendia pro studenty z nejhudších zemí apod., ale také poskytuje svou vlastní bilaterální a multilaterální spolupráci do vybraných zemí formou rozvojových projektů. Přibližně pětina těchto prostředků (v roce 2005 tato částka činila 600 mil. Kč pro všechny resorty) připadá na cílenou bilaterální spolupráci, kterou realizují státní instituce a organizace, komerční firmy nebo nevládní organizace. Hlavním cílem české rozvojové spolupráce je redukce chudoby (jeden z osmi miléniových rozvojových cílů – Millennium Development Goals – MDGs). Cílem resortu životního prostředí je snižování chudoby a prosazování konceptu udržitelného rozvoje s důrazem na jeho environmentální složku. Rozvojové cíle tisíciletí vyplynuly z mezinárodních konferencí OSN v 90. letech a byly potvrzeny Miléniovým summitem OSN v roce 2000. Ústředním cílem je snížení počtu lidí žijících v absolutní chudobě o polovinu do roku 2015.

Podíl by se měl zvýšit

Do budoucna se ČR zavázala v této souvislosti usilovat o navyšování rozvojové pomoci na úroveň 0,17 % hrubého národního důchodu do roku 2010

a poté na úroveň 0,33 % HND do roku 2015. Nicméně všechny tyto závazky jsou velice pozadu za stanoveným cílem OSN ve výši 0,7 % ODA/HND (podíl poskytované zahraniční rozvojové pomoci k výši hrubého domácího důchodu), kterého v současnosti dosahuje pouze 5 států světa (na prvním místě se v tomto „top“ žebříčku nachází Norsko – 0,87 % ODA/HND). Pro informaci je potřeba uvést, že vyspělé dárcovské země OECD/DAC poskytují na ZRS v průměru 0,25 % hrubého národního důchodu, přičemž podíl ODA na HND současných členských států EU má v souladu se závěry Barcelonského summitu z března 2002 činit minimálně 0,33 % a průměrný podíl celé EU 0,39 % v roce 2006. Barcelonský závazek byl zahrnut do tzv. soft acquis pro členské země EU.

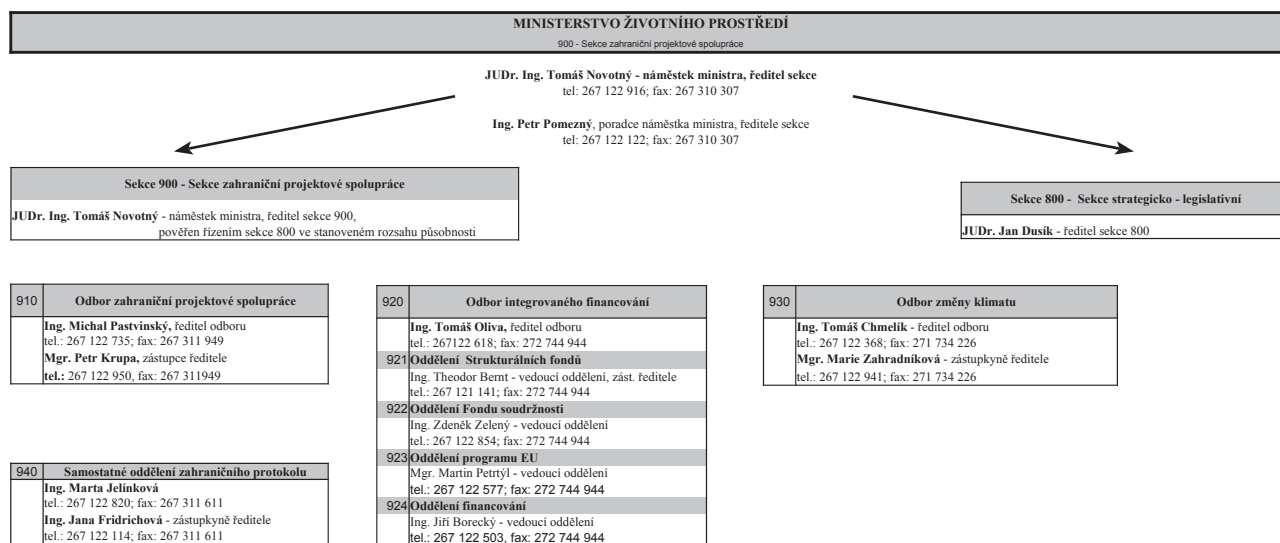
ODA / HND (%)	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Česká republika	0,027	0,032	0,047	0,065	0,101	0,108	0,11*

* předpokládaný údaj; přesné vyhodnocené statistické údaje roku 2005 budou k dispozici v pololetí 2006

V souladu se závěry Miléniového summitu OSN a konferencí OSN v Monterrey a Johannesburgu usiluje ČR o další postupné zvyšování objemu i efektivity vynaložených finančních prostředků.

ZRS je součástí zahraniční politiky

Základ současného systému poskytování zahraniční rozvojové spolupráce ČR byl položen v roce 1995 přijetím Zásad pro poskytování zahraniční rozvojové pomoci usnesením vlády č. 153 ze dne

15. března 1995. Zásady vycházejí z kompetenčního zákona, který pojímá zahraniční rozvojovou spolupráci jako integrální součást zahraniční politiky. Význam ZRS je rovněž potvrzen v „Koncepci zahraniční rozvojové pomoci ČR na léta 2002 – 2007“, kterou vláda ČR vzala na vědomí usnesením č. 91 ze dne 23. ledna 2002 a která uvádí, že ZRS by měla být po finanční a organizační stránce poskytována v souladu s principy uplatňovanými ve vyspělých zemích při zohlednění reálných možností ekonomiky ČR.

V rámci vstupu ČR do EU je současný systém ZRS postupně transformován a přizpůsobován praxi a závazkům vyplývajícím ze členství v unii. Tuto úpravu přinesl materiál „Zásady zahraniční rozvojové spolupráce po vstupu ČR do EU“ schválený vládou ČR usnesením č. 302 ze dne 31. března 2004. Ten představuje nově formulované zásady zahraniční rozvojové spolupráce zohledňující členství ČR v EU a na základě celé řady kritérií definuje prioritní programové země české ZRS. Tímto byl započat postupný proces směřování od projektového k programovému systému, založený na zúženém počtu prioritních, tzv. programových zemí s cílem zvýšit viditelnost a efektivitu české rozvojové spolupráce.

Pro MŽP jsou prioritní čtyři země

V roce 2005 byly připraveny programy rozvojové spolupráce s osmi prioritními zeměmi na období let 2006 – 2010. Programové dokumenty rozvojové spolupráce s prioritními zeměmi – s Angolou, Bosnou a Hercegovinou, Jemenem, Moldavskem, Mongolskem, Srbskem a Černou Horou, Vietnamem a Zambií byly schváleny vládou ČR a na jejich základě bude každoročně prováděn výběr projektů v rámci témat rozvojové spolupráce pro tyto země. Každý příslušný resort si v rámci tohoto zúženého seznamu určil několik zemí, kterým se bude programově věnovat. MŽP si jako svou prioritu zvolilo čtyři země: Srbsko a Černou Horu, Moldavsko, Mongolsko a Vietnam. Ve všech těchto zemích existuje řada závažných ekologických problémů a také zde existuje již dlouhodobější tradiční spolupráce s příslušnými partnerskými institucemi jak na centrální, tak

regionální úrovni. Nicméně výběr prioritních zemí nevyklučuje možnou spolupráci i s dalšími zeměmi. Pro tyto ostatní rozvojové země se vztahují pravidla pro výběr a realizaci projektů v tzv. neprioritních zemích. V případě našeho resortu se bude spolupráce do budoucna zaměřovat zejména na tradiční partnery v Latinské Americe (například geologické aktivity v Nikaragui a Kostarice), ale také v Africe. V Etiopii připravujeme na základě dlouhodobé spolupráce nové projekty v oblasti zajištění zdrojů a dodávek pitné vody.

Projekty přerůstají ve spolupráci

Za dobu 8 let realizace rozvojové spolupráce bylo v gesci MŽP realizováno více jak 65 rozvojových projektů ve 34 zemích světa. Důkazem rostoucího povědomí o významu rozvojové spolupráce je i neustále se zvyšující objem finančních prostředků určených na rozvojové projekty, který v roce 2005 činil pouze za resort MŽP 119 mil. Kč, tedy téměř 20% z celkové sumy určené ze státního rozpočtu na rozvojové projekty všech resortů. Tyto finanční prostředky MŽP použilo na realizaci celkem 35 projektů v 25 zemích. Zmiňované projekty řeší celé spektrum environmentální problematiky (např. zajišťování zdrojů pitné vody, geologické mapování, průzkum přírodních rizik, sanace kontaminovaných území, odpadové hospodářství) a jsou implementovány v rozvojových zemích Afriky, střední Ameriky, jihovýchodní Asie, zemích bývalé Jugoslávie a v zemích bývalého Sovětského svazu, zejména v oblasti Kavkazu.

V mnoha případech spolupráce započatá realizací rozvojového projektu již přerostla v celkovou spolupráci mezi naším ministerstvem a příslušnou partnerskou institucí. Zájem o další rozšiřování takového bilaterální spolupráce byl v mnoha případech potvrzen vzájemnými návštěvami na úrovni ministrů, ale i formou uzavírání smluvních dokumentů vymezujících rozvoj dalších společných aktivit. Za všechny případy z poslední doby lze uvést Nikaraguu, kde je vysoce hodnocena činnost našich geologů z České geologické služby, což bylo potvrzeno při nedávné návštěvě ministra RNDr. Libora Ambrozka v této zemi, či Srbsko a Černou Horu nebo

Čerpací stanice Paklje v Srbsku

Moldávii. V případě Černé Hory byl v průběhu nedávné návštěvy předsedy vlády ČR v Podgorici vysoce hodnocen projekt sanace a rekultivace skládky nebezpečného odpadu po těžbě olovo-zinečnatých rud v Mojkovci realizovaný firmou Vodní zdroje a.s. Jedná se v současnosti o nejvýznamnější českou aktivitu v této oblasti Balkánu.

Dalším příkladem úspěšné zahraniční rozvojové spolupráce MŽP v Srbsku a Černé Hoře je bilaterální rozvojový projekt technické pomoci při projektování a stavbě vodního díla s názvem „Zásobování pitnou vodou v oblasti města Valjevo – regionální vodopříváděcí systém Rovni“ realizovaný organizací VHS z Brna v letech 2003–2005. Hlavním cílem projektu bylo vybudování, technologické vybavení a zprovoznění velkokapacitní čerpací stanice pro pitnou vodu Paklje, situované mezi přehradou Rovni, která je zatím ve fázi výstavby, a městem Valjevo, které leží cca 90 km

jihozápadně od Bělehradu a dlouhodobě se potýká se stálým problémem nedostatku pitné vody. Ta byla letos v květnu slavnostně uvedena do trvalého provozu za účasti náměstka ministra životního prostředí JUDr. Ing. Tomáše Novotného a vysokých představitelů centrální i regionální srbské vlády.

Potěšující je i skutečnost, že všem českým environmentálním aktivitám je v těchto zemích poskytována nutná součinnost a publicita, jakož i kladné hodnocení od příslušných autorit. Tyto projekty kromě svého základního cíle také šíří nejen dobré jméno českých odborníků po světě, ale zároveň propagují české environmentální technologie, což vytváří potenciál pro další rozvoj uplatnění českých expertů a produktů v těchto zemích.

*Ing. Michal Pastvinský,
ředitel odboru rozvojové a projektové spolupráce MŽP*

Hlavní aktivity odboru politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů v nadcházejícím období

S účinností od 1. prosince 2005 došlo k transformaci a rozšíření dosavadního odboru strategií Ministerstva životního prostředí na odbor politiky životního prostředí a mnohostranných vztahů (OPŽPMV).

Hlavním důvodem tohoto kroku bylo nejen zohlednění současného vývoje v České republice, kde dochází k výraznému propojení domácí politiky životního prostředí, environmentální dimenze udržitelného rozvoje s mezinárodní agendou včetně agendy mnohostranných mezinárodních smluv, ale i potřeba ucelené a systematické přípravy na předsednictví České republiky v Evropské unii.

Prioritními oblastmi činnosti transformovaného odboru v r. 2006 s přesahem do dalších let včetně do období předpokládaného předsednictví ČR v EU (1. pololetí 2009) budou udržitelný rozvoj a jeho environmentální dimenze, politika životního prostředí a mnohostranné environmentální smlouvy.

Udržitelný rozvoj a jeho environmentální dimenze

Odbor bude zajišťovat a koordinovat aktivní účast MŽP v Radě vlády pro udržitelný rozvoj (jako sekretariát místopředsedy RVUR, příprava podkladových dokumentů pro zasedání RVUR, stanovisek MŽP k materiálům zpracovávaným pracovními orgány RVUR, odborné a administrativní zajištění činnosti pracovních skupin RVUR v gesci OPŽPMV – PS pro udržitelnou spotřebu a výrobu, PS pro koordinaci příprav na jednání Komise OSN pro udržitelný rozvoj a PS pro legislativu udržitelného rozvoje, aktivní účast v ostatních pracovních orgánech RVUR – např. Výbor pro Strategii, PS pro koordinaci krajských strategií udržitelného rozvoje, PS pro horizontální projekt OECD k udržitelnému rozvoji, PS pro tvorbu indikátorů udržitelného rozvoje). Bude spolupracovat na přípravě Fóra pro udržitelný rozvoj.

Strategie udržitelného rozvoje České republiky (SUR ČR) bude v r. 2006 opět podrobena pravidelnému vyhodnocení, bude vypracována situační zpráva za rok 2005. MŽP bude zodpovědné za zpracování environmentální části a za posouzení úspěšnosti integrace environmentálních požadavků do ostatních pilířů udržitelného rozvoje. Zpráva bude předložena vládě do 30. listopadu 2006. V průběhu roku 2006 bude dopracován soubor indikátorů pro hodnocení SUR. Ve 2. polovině 2006 začne příprava střednědobého vyhodnocení a aktualizace SUR, které mají být předloženy vládě ke schválení do 30. listopadu 2007.

Na základě výstupů PS pro koordinaci krajských strategií udržitelného rozvoje, kde hrají vedoucí úlohu Ministerstvo pro místní rozvoj a MŽP, bude ukončeno zpracování metodiky a manuálu pro přípravu krajských strategií na základě zkušeností z přípravy strategií udržitelného rozvoje Ústeckého a Libereckého kraje, které by měly být schváleny v 1. čtvrtletí 2006.

V rámci činnosti RVUR se odbor bude podílet na zpracování metodiky hodnocení koncepčních materiálů z hlediska udržitelného rozvoje (Výbor pro Strategii) a dopracování metodiky hodnocení legislativy z hlediska udržitelného rozvoje (PS pro legislativu udržitelného rozvoje).

V návaznosti na Rámec programů udržitelné spotřeby a výroby, zpracovaný PS pro udržitelnou spotřebu a výrobu a schválený RVUR v červnu 2005, bude odbor jako vedoucí PS řídit zpracování akčních programů k rámci pro udržitelnou spotřebu a výrobu v souladu se schváleným harmonogramem prioritních aktivit na léta 2006–2010. Odbor se aktivně zúčastní na činnosti mezinárodních pracovních orgánů

v rámci Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a EU na jednotlivé problematiky USV. Připraví osvětovou a informační kampaň k USV. Odbor bude spolupracovat na přípravě česko-francouzského Týdne udržitelného rozvoje se zaměřením na USV v prvním týdnu června 2006 u příležitosti Světového dne životního prostředí (5. červen).

Odbor bude aktivně participovat na přípravě pozic ČR ke Strategii udržitelného rozvoje Evropské unie (SUR EU), kdy má být v r. 2006 ukončeno její střednědobé vyhodnocení a navržena konečná verze její aktualizace k projednání a poté schválení březnovou, resp. červnovou Evropskou radou. Během předpokládaného českého předsednictví EU v r. 2009 započne vyhodnocení revidované SUR EU před přijetím nové strategie na léta 2011–2020. Obdobná pozornost bude věnována průběžnému hodnocení zohlednění udržitelného rozvoje a environmentálního pilíře v Lisabonské strategii při jejím vyhodnocování pro jarní zasedání Evropské rady a také při vyhodnocování Národního programu reformy ČR.

V r. 2006 bude významné místo v činnosti odboru zaujímat příprava na vrcholná jednání 14. zasedání Komise OSN pro udržitelný rozvoj (CSD) v květnu 2006 věnované implementaci tematických oblastí energie pro udržitelný rozvoj, znečištění ovzduší a atmosféry, průmyslový rozvoj a klimatická změna. Poté pak příprava politických rozhodnutí ke stejným tématům na evropské regionální úrovni, tj. na úrovni Evropské hospodářské komise OSN, dále pak v rámci Evropské unie vrcholícím na 15. zasedání CSD v květnu 2007. Pro odbor bude nutná aktivní účast vzhledem k tomu, že během českého předsednictví v EU bude ČR a odbor jako vedoucí PS RVUR koordinovat přípravu na politický cyklus 17. zasedání CSD (únor – květen 2009) věnovaný Africe, desertifikaci, rozvoji venkova a zemědělství. Na 14. zasedání CSD PS RVUR připraví doprovodnou akci, věnovanou otázce přípravy krajských a místních strategií udržitelného rozvoje.

Politika životního prostředí

V září 2006 bude zahájeno střednědobé vyhodnocení plnění Státní politiky životního prostředí České republiky na léta 2004–2010, které má být předloženo vládě do 30. června 2007 (bude vytvořena pracovní skupina v resortu životního prostředí a také meziresortní pracovní skupina pod vedením odboru).

Odbor bude spolupracovat na zpracování Operačního programu životního prostředí v rámci přípravy Národního rozvojového plánu. Bude prosazovat integrování požadavků na ochranu životního prostředí do sektorových politik při zpracování mnoha koncepčních dokumentů v r. 2006, které budou připravovány ke schválení vládou (např. Politika územního rozvoje, Strategie regionálního rozvoje, Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007–2012, Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na léta 2007–2013, Program rozvoje venkova ČR pro období 2006–2013, Exportní strategie České republiky pro období 2006–2010, Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury).

Odbor se bude podílet na formulování environmentálních priorit Evropské unie v rámci plnění 6. akčního programu životního prostředí a jeho střednědobého vyhodnocování v r. 2006 a schvalování sedmi tematických strategií ve specifických oblastech životního prostředí a udržitelného využívání přírodních zdrojů.

Odbor se zapojí do přípravy akčního programu společensky odpovědného chování firem, do vyhodnocení implementace Evropského akčního plánu ochrany zdraví a životního prostředí pro děti (CE-HAPE), přijatého v r. 2004 na budapeštské konferenci EHK OSN a WHO, a dalších závěrů Evropského výboru WHO pro životní prostředí a zdraví. Odbor bude v r. 2006 iniciovat hodnocení vztahu problematiky životního prostředí a zaměstnanosti.

Odbor, který koordinuje činnost resortu životního prostředí ve Výboru pro politiku životního prostředí (EPOC) Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a v jeho pracovních skupinách, připraví účast delegace ČR na společné jednání EPOC a Výboru pro rozvojovou pomoc a spolupráci (DAC) na úrovni ministrů životního prostředí a zahraničních věcí v dubnu 2006. Prioritní pozornost bude věnována implementaci Programu pro životní prostředí střední a východní Evropy (byro EAP TF) a ukončení třetí etapy horizontálního projektu udržitelného rozvoje v listopadu 2006. Během českého předsednictví v EU bude ČR v r. 2009 koordinovat přípravu vyhodnocení a aktualizace Strategie pro životní prostředí OECD s důrazem na vzájemnou interakci ekonomických, sociálních a environmentálních sektorů.

Rok 2006 je rokem konání několika akcí pod záštitou Programu OSN pro životní prostředí (UNEP), a to Mezinárodní konference o nakládání s chemickými látkami (4. – 6. 2. 2006) a navazujících 9. zvláštního zasedání Řídící rady UNEP a 7. globálního fóra ministrů životního prostředí (7. – 9. 2. 2006), kde bude schválen především Strategický přístup k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami. Pro tato jednání odbor připraví nejen příslušné materiály do vlády, ale rozpracuje i jejich závěry na podmínky ČR. Odbor ve spolupráci s UNEP zorganizuje mezinárodní seminář zaměřený na prevenci nezákonného obchodu s chemickými látkami v červnu 2006 v Průhonicích u Prahy. Odbor bude spolupracovat na námětech Evropské unie na transformaci UNEP v Organizaci OSN pro životní prostředí i v kontextu nadcházející výměny vedení UNEP v březnu 2006. Aktivní přístup ČR bude nutný s ohledem na předsednictví v EU v první polovině 2009, kdy by ČR koordinovala postoje EU na 25. zasedání Řídící rady UNEP a 10. globálním fóru ministrů životního prostředí, kde by měl být schválen Desetiletý rámec udržitelné spotřeby a výroby, vyhodnocení Balísky mezivládní strategický plán podpory technologií a budování kapacit, Strategický přístup k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami a konečné stanovisko k reformě i environmentální dimenze OSN.

Odbor bude koordinovat angažovanost ČR v environmentální dimenzi Evropské hospodářské komise OSN a především v jejím Výboru pro politiku životního prostředí (CEP) a jeho pracovních skupinách (doprava, energetika). Důležitá bude příprava

6. ministerské konference EHK OSN „Životní prostředí pro Evropu“, která se uskuteční v září 2007 v Bělehradě. Bude vhodné zvážit možnost uspořádání 7. ministerské konference EHK OSN v r. 2011 v Praze u příležitosti 20. výročí pořádání 1. konference v Dobříši. V rámci českého předsednictví v EU by mělo dojít k odsouhlasení formátu vypracování Zprávy EHK OSN o stavu životního prostředí v Evropě při využití služeb Evropské agentury životního prostředí (EEA).

Významnou událostí roku bude 4. světové vodní fórum v březnu 2006. Odbor bude koordinovat účast delegace ČR na této akci. České resorty životního prostředí a zemědělství budou během předsednictví EU koordinovat postoj EU k přípravě a průběhu 5. světového vodního fóra, které by se mělo uskutečnit na jaře 2009.

Mnohostranné environmentální smlouvy

V průběhu r. 2006 bude ukončen ratifikační proces Dohody o ochraně africko-euroasijských stěhovavých vodních ptáků (AEWA), Dohody o ochraně a managementu středoevropské populace dropa velkého, Protokolu o registrech úniků a přenosů znečišťujících látek k Úmluvě EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, Změny Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer, Změny Úmluvy EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, Změny Úmluvy EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. Bude zahájena příprava podkladů pro přístup ČR ke smlouvám upravujícím ochranu životního prostředí Antarktidy.

Odbor zajistí vyhlášení ve Sbírce mezinárodních smluv protokolů k Úmluvě EHK OSN o dálkovém znečišťování ovzduší přesahujícím hranice států, Mezinárodní úmluvy o regulaci velrybářství a protokolu k této úmluvě, Stockholmské úmluvy o persistentních organických polutantech a dodatečných příloh, změn Rotterdamské úmluvy o postupu předchozího souhlasu pro určité nebezpečné chemické látky a pesticidy v mezinárodním obchodu a změn Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování.

V roce 2006 se uskuteční řada vrcholných jednání mnohostranných environmentálních smluv, jejichž je ČR smluvní stranou. Odbor bude koordinovat obeslání, přípravu příslušných materiálů pro vlády včetně rozpracování závěrů vrcholných jednání na podmínky ČR.

V r. 2006 se uskuteční 3. zasedání smluvních stran Cartagenského protokolu o biologické bezpečnosti a 8. konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (13.–31. 3.), 1. zasedání smluvních stran Úmluvy o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (květen, přesné datum zatím neurčeno), 2. konference smluvních stran Stockholmské úmluvy o persistentních polutantech (1.–5. 5.), 58. výroční zasedání Mezinárodní velrybářské komise (24. 5.–20. 6.), 4. zasedání smluvních stran Úmluvy EHK OSN o hraničních

vodách a mezinárodních jezerech (podzim, přesné datum zatím neurčeno), 5. zasedání smluvních stran Evropské dohody o netopýrech (4.–6. 9.), 3. konference smluvních stran Rotterdamské úmluvy (7.–13. 10.), 4. konference smluvních stran Úmluvy EHK OSN o průmyslových haváriích (15.–17. 11.), 8. konference smluvních stran Basilejské úmluvy (27. 11.–1. 12.), 12. konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a 2. zasedání smluvních stran Kjótského protokolu (5.–17. 11.) a 18. zasedání smluvních stran Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu (prosinec, přesné datum zatím neurčeno).

Odbor bude řídit v průběhu roku účast a angažovanost představitelů resortu životního prostředí i na zasedáních pracovních a různých řídicích orgánů mezinárodních smluv s prioritním důrazem na účinnou koordinaci zapojení ČR do aktivit mezinárodních organizací s environmentální dimenzí a do mnohostranných environmentálních smluv. Proto uspořádal již v lednu 2006 koordináční schůze pracovníků MŽP zapojených do činnosti v rámci UNEP, EHK OSN, OECD, UNESCO a mezinárodních smluv s výhledem na české předsednictví EU.

Zvláštní pozornost bude věnována činnosti těch smluv, jejichž vrcholná jednání se pravděpodobně uskuteční během českého předsednictví EU v 1. polovině 2009, a to Stockholmské úmluvy o persistentních organických polutantech s důrazem na přípravu podmínek pro vytvoření regionálního centra pro podporu implementace této úmluvy na území ČR (Masarykova univerzita v Brně), Mezinárodní úmluvy o regulaci velrybářství, Smlouvy o Antarktidě, Protokolu o ochraně životního prostředí Antarktidy a Úmluvy EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer.

Odbor zajistí průběžnou implementaci Směrnice vlády ke sjednávání mezinárodních smluv v rámci EU a k jejich vnitrostátnímu projednávání (usnesení č.1469 ze dne 16.11. 2005).

Rok 2006 je Mezinárodním rokem boje proti suchu a rozšiřování pouští a s tím spojené Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci (UNCCD). Odbor bude řídit přípravu a průběh jednotlivých akcí v ČR (putovní výstava, tisk informačních letáků, organizace soutěže pro děti a studenty, semináře pro osoby zapojené do implementace úmluvy na národní úrovni s účastí zástupce sekretariátu Úmluvy). Zároveň bude připravovat podmínky pro vytvoření regionálního informačního centra pro implementaci UNCCD na území ČR (Univerzita Palackého v Olomouci). Oslavy vyvrcholí v červnu 2006 národní konferencí odborníků na Masarykově univerzitě v Brně.

Odbor zahájí ve spolupráci s odborem ochrany ovzduší a odborem vnějších vztahů přípravu na Mezinárodní rok ochrany ozonové vrstvy, který byl vyhlášen na rok 2007 jako připomenutí si 20. výročí přijetí Montrealského protokolu o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu.

*JUDr. Jiří Hlaváček,
ředitel odboru politiky životního prostředí
a mnohostranných vztahů MŽP*

Priority EU za rakouského předsednictví v 1. polovině roku 2006

Dne 1. ledna 2006 převzalo Rakousko od Velké Británie předsednictví EU. Hlavním úkolem předsednictví je koordinace práce Rady EU na všech úrovních (např. předsedání pracovním skupinám, sestavování programu pro Evropskou radu, zasedání na úrovni předsedů vlád).

Rakouské předsednictví v první polovině roku 2006 (www.eu2006.at)

Hlavní priority, které bude Rakousko v rámci Evropské unie prosazovat během svého předsednictví, jsou změna klimatu, environmentální technologie a udržitelný rozvoj.

Oblast **změny klimatu** zůstává i nadále jednou z hlavních priorit předsednictví. Rakousko se zaměří zejména na nový program ke změně klimatu „European climate change programme“ přispívající ke splnění závazků z Kjóta a bude se zasazovat o to, aby byl režim opatření přijatých v rámci jednání ke klimatickým změnám zachován i v průběhu dalšího časového období (po roce 2012). V souvislosti s výsledky jednání smluvních stran Protokolu a Úmluvy OSN o změně klimatu (COP11/MOP11) v Montrealu se předpokládá, že na březnovém zasedání Rady EU pro životní prostředí (Rady ŽP) budou navrženy závěry Rady zaměřující se obecně na důležitost mezinárodního kontextu této problematiky. Mimo jiné bude problematika klimatické změny zařazena i na mezinárodní jednání EU se třetími zeměmi – summit s Ruskem a Čínou. Oblast změny klimatu je úzce propojena s energetikou, proto Rakousko na Radě ŽP představí také Akční plán EU pro biomasu.

Jedním ze dvou hlavních témat jednání neformální Rady pro životní prostředí v květnu 2006 budou otázky **environmentálních technologií**, které budou rovněž projednávány v rámci příslušných konferencí. Rakousko má v úmyslu rozvést diskusi o významu těchto technologií a jejich vlivu na životní prostředí a ekonomickou sféru s cílem zvýšit jejich propagaci. Veškeré tyto aktivity vycházejí z Akčního plánu pro environmentální technologie (ETAP).

Dalším významným tématem je **udržitelný rozvoj**. Na březnové Radě ŽP se plánuje politická debata k návrhu revize strategie udržitelného rozvoje EU (SDS). V této souvislosti se bude jednat zejména o přípravu příspěvku Rady ŽP pro letní summit Evropské rady (15. – 16. června 2006). Příprava bude probíhat prostřednictvím pracovní skupiny „Friends of Presidency“. Tato skupina připraví otázky týkající se revize SDS, které budou předloženy vybraným formacím Rady EU a na základě výsledků diskuse připraví finální text.

Mezi další prioritní oblasti se řadí **protipovodňová opatření**. Cílem očekávané navrhované směrnice této oblasti je vytvořit plány řízení povodňových rizik a protipovodňových opatření pro všechny rizikové oblasti.

Během rakouského předsednictví jsou plánována **dvě zasedání Rady pro ŽP**, a to na **9. března 2006** a **26. nebo 27. června 2006**.

Březnové zasedání Rady se zaměří zejména na revizi strategie SDS, tematickou strategii o znečištění ovzduší, nakládání s odpady, změnu klimatu, návrh směrnice týkající se vyhodnocování a řízení povodňových rizik, návrh nařízení týkající se znečištění ovzduší emisemi z motorových vozidel (Euro

5), Úmluvu o biologické rozmanitosti a Cartagena-
ský protokol o biologické bezpečnosti, Stockholmskou úmluvu o persistentních organických látkách (POP's) a v neposlední řadě na geneticky modifikované organismy (GMOs).

Na **červnovém zasedání Rady EU pro ŽP** bude pravděpodobně na programu návrh směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu, návrh nařízení Euro 5, protipovodňová opatření, tematická strategie pro nakládání s odpady a s ní související směrnice, tematická strategie o městském prostředí, směrnice týkající se prioritních nebezpečných látek ve vodách, LIFE+ a příprava na konferenci smluvních stran Rotterdamské úmluvy o postupu předchozího souhlasu pro určité nebezpečné látky a pesticidy v mezinárodním obchodu (PIC).

Neformální zasedání Rady ŽP se má uskutečnit ve dnech 19. – 21. května 2006 v Eisenstadtu. Na programu budou dva okruhy problémů – jednak je plánována diskuse ke konkrétním příkladům „best practice“ za široké účasti dotčených subjektů (NGO, municipalit, novinářů – celkem asi 450 účastníků), dále pak pracovní debata k tematické strategii k městskému prostředí, jejíž výstup bude zároveň podkladem pro červnové závěry Rady.

Operační program Rady EU pro rok 2006

Rakousko společně s Finskem připravilo operační program Rady EU pro rok 2006, který ustanovuje její hlavní cíle. Předchozí debaty poukázaly na to, jak je důležité, aby se EU věnovala každodenním problémům, se kterými se potýkají její občané. Obě předsednictví budou úzce spolupracovat takovým způsobem, aby jejich činnost přispěla k ekonomické a sociální prosperitě, ochraně životního prostředí, svobodě a bezpečnosti občanů a posílení role EU na světové scéně.

V první polovině roku 2006 se předpokládá, že všechny tematické strategie předložené Komisí na základě 6. akčního programu pro životní prostředí budou projednávány Radou. V rámci rakouského předsednictví byly za prioritní označeny tematické strategie týkající se čistšího ovzduší, odpadů, udržitelného

využití přírodních zdrojů, městského a mořského prostředí. Všechny tematické strategie jsou bezesporu příkladem zkvalitňování legislativy Evropského společenství (tzv. better regulation).

K přípravě Tematické strategie o znečištění ovzduší došlo v rámci programu CAFE („Clean Air For Europe“), který je určen pro koordinaci dlouhodobé strategie řízení znečištění kvality ovzduší pro členské státy EU a k ochraně proti poškozování zdraví a životního prostředí. Tematická strategie byla zaměřena především na identifikaci problémových oblastí legislativy ES, na stanovení priorit pro další akce (zejména pokud jde o znečištění ovzduší částicemi PM 10 a PM 2,5, troposférickým ozonem a oxidy dusíku), na revizi současných legislativních norem pro kvalitu ovzduší a pro národní emisní stropy a na zlepšení systému sběru informací. Tematická strategie o znečištění ovzduší byla zveřejněna 21. září 2005 společně se Směrnicí o kvalitě ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu a rozsáhlou analýzou dopadů těchto dvou dokumentů. V oblasti **kvality vnějšího ovzduší** se Rada v průběhu rakouského předsednictví zaměřila na efektivnější a důslednější dodržování regulačního rámce ustanoveného na základě návrhu směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu. Rakousko si dále vytyčilo za cíl zpřísnit emisní standardy výfukových plynů z osobních automobilů a těžkých motorových vozidel. Tematicky je tato otázka úzce spjata s kvalitou ovzduší, ovšem není součástí tematické strategie. Řeší ji návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady týkající se znečištění ovzduší emisemi z motorových vozidel (Euro 5) a návrh směrnice k opatřením přijatým proti znečištění ovzduší emisemi z těžkých motorových vozidel (Euro 6) doplňující směrnice 72/306/EHS a 1999/96/ES. Očekává se dosažení politické shody před koncem rakouského předsednictví.

Hlavním cílem **tematické strategie o odpadech** je snížit množství produkovaného odpadu a zvýšit podíl opětovného využití vzniklého odpadu. Evropská komise navrhuje nejdříve revizi rámcové směrnice o odpadech z roku 1975, která by zároveň ustanovila standardy pro opětovné využívání odpadu a uložila členským státům závazek vytvořit národní preventivní program pro jejich opětovné využití. EU bude v rámci 8. konference smluvních stran Basilejské úmluvy o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování, která se uskuteční na podzim roku 2006, usilovat o zachování navázané mezinárodní spolupráce.

Komise dále předložila **tematickou strategii pro ochranu mořského prostředí**, jejímž účelem je efektivněji chránit mořské prostředí v rámci EU, resp. dosáhnout „dobrého stavu“ mořského životního prostředí do roku 2021 a zachovat přírodní zdroje. Tato strategie je základním pilířem budoucí politiky mořského práva.

Přijetí **tematické strategie o městském prostředí** je Komisí naplánováno na leden roku 2006. Strategie

se zakládá na výsledcích konzultací se širokou skupinou zainteresovaných osob, které probíhaly již od roku 2002 v expertních pracovních skupinách zaměřených především na nejdůležitější aspekty, které mají vliv na životní prostředí ve městech a aglomeracích. Zaměří se na implementaci principů udržitelného rozvoje na místní úrovni, zejména na omezení růstu dopravy doprovázející ekonomický rozvoj, na podporu hromadné dopravy a podporu vozidel s nízkou produkcí emisí a na rozvoj indikátorů životního prostředí ve městech.

Tematická strategie o udržitelném využití přírodních zdrojů – Komise Strategii prezentovala 21. prosince 2005, očekává se reakce Rady a EP. Strategie je zaměřena na snižování dopadu využívání přírodních zdrojů na životní prostředí a konečným cílem je zajistit, aby využívání přírodních zdrojů nepoškozovalo životní prostředí. Je zaměřena na posouzení využívání obnovitelných zdrojů, jejichž nadměrné využívání poškozují biodiverzitu. Strategie shromažďuje informace o vlivu využívání přírodních zdrojů, posuzuje jejich dopad na životní prostředí a navrhuje opatření vedoucí k omezení negativního působení. Opatření se mohou týkat ocenění přírodních zdrojů, omezení podpory využití surovin významným způsobem poškozujících životní prostředí (např. uhlí) apod.

Během rakouského předsednictví se rovněž očekává přijetí nového návrhu Komise o vyhodnocování a řízení **povodňových rizik** (flood risk management) a přezkoumání seznamu priorit týkajících se **nebezpečných látek ve vodách**.

V průběhu roku 2006 se v neposlední řadě předpokládá střednědobé vyhodnocení implementace 6. akčního programu pro životní prostředí (6th Community Environment Action Programme), který byl v roce 2002 schválen Evropským parlamentem a Radou na období 10 let.

Zita Georgievová,
odbor EU

Rakousko klade velký důraz na životní prostředí. Domy kryté zemí u Dunkelsteinerwald. Foto J. Plamínková

Zasedání Rady EU pro životní prostředí v prosinci 2005

Dne 2. prosince 2005 se v Bruselu uskutečnilo řádné zasedání Rady EU pro životní prostředí, kterého se zúčastnila delegace ČR vedená náměstkem ministra životního prostředí JUDr. Ing. Tomášem Novotným.

Mezi hlavní projednávané body byla zařazena témata **omezování dopadu letectví na změnu klimatu, finanční nástroj pro životní prostředí (LIFE+), nakládání s chemickými látkami, nakládání s geneticky modifikovanými organismy a uvedení na trh hybridního produktu z geneticky modifikované kukuřice, tematická strategie o znečištění ovzduší a s ní související směrnice o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu.**

Omezování dopadu letectví na změnu klimatu

Na základě sdělení Evropské komise připravilo předsednictví návrh závěrů Rady, který potvrzuje vůli EU pokračovat v boji proti klimatické změně a vítá sdělení Komise jako jeden z prvních kroků k zahrnutí leteckého sektoru do systému emisního obchodování. Diskuse k návrhu závěrů Rady se týkala dvou klíčových odstavců. Předmětem prvního z nich je zahrnutí emisí z letecké dopravy do systému emisního obchodování (EU ETS) a výzva Komisi, aby předložila do konce roku 2006 příslušný legislativní návrh. Na základě toho druhého byl ustanoven politický rámec pro expertní pracovní skupinu Komise pro emise z letecké dopravy (Aviation Working Group), jejímž úkolem bude mimo jiné posoudit budoucí návrh Komise na začlenění letecké dopravy do EU ETS. Je nutné, aby byl systém za stejných podmínek platný jak pro dopravce ze zemí EU, tak i ze třetích zemí. AWG by měla zvážit, zda by metodologie pro alokaci emisních povolenek v rámci leteckého sektoru měla být harmonizována na evropské úrovni. Do závěrů Rady byly rovněž začleněny připomínky vznesené některými členskými státy týkající se specifických požadavků jednotlivých regionů, včetně ostrovních států, nejdlehlších a zámořských regionů a území. V závěru této diskuse Rada EU pro životní prostředí schválila text závěrů Rady upravený na základě diskuse.

Finanční nástroj pro životní prostředí (LIFE+)

Návrh nařízení týkající se finančního nástroje pro životní prostředí (LIFE+) patří mezi návrhy úzce související s budoucí finanční perspektivou. Radě ministrů byl k částečné politické shodě předložen kompromisní text návrhu nařízení, který oproti původnímu návrhu Komise počítá se třetím specifickým pilířem pro přírodu a biologickou rozmanitost, zachovává programový přístup financování a navrhuje specifická kritéria pro rozdělení alokované části rozpočtu pro jednotlivé členské státy.

Předmětem detailní diskuse ministrů byla zejména otázka kritérií, podle kterých by se rozdělovala delegovaná část rozpočtu členskými státy – na základě připomínek ze strany Malty, která má hustotu obyvatel vysokou, ale z důvodu celkové rozlohy nenaplnovala navrhované kritérium, bylo upraveno tak, aby se jí rovněž týkalo. Finální návrh počítá s tím, že toto kritérium bude váženo podle následujícího klíče: 50 % na

základě počtu obyvatelstva, 5 % na základě hustoty obyvatelstva, 25 % na základě velikosti tzv. SCIs (evropsky významných lokalit) a 20 % na základě podprůměru nebo nadprůměru poměru velikosti těchto SCIs vůči rozloze daných členských států. Předpokládá se, že na základě relevantních dat dostupných ve všech členských státech budou zahrnuty do celkového kritéria přírody i SPAs (ptačí oblasti) s tím, že se nebudou počítat jejich překryvy se SCIs.

Diskuse byla vedena také k otázce celkové výše části rozpočtu alokované členskými státy – většina delegací požadovala zvýšení z původních 75 % na alespoň 80 % (což je uvedeno v odsouhlaseném návrhu nařízení), ale konečná výše bude ještě předmětem diskuse v okamžiku, kdy bude známa konkrétní částka určená pro program LIFE+ v nové finanční perspektivě.

Na základě připomínek České republiky, Slovenska a Rakouska se podařilo prosadit začlenění tzv. korekce ve prospěch vnitrozemských členských států, neboť 45 % rozpočtu je alokováno i na základě velikosti chráněných mořských oblastí. Program LIFE+ bude poskytovat v rámci spolufinancování maximální podporu ve výši 50 % uznatelných nákladů (v případě pilíře Příroda a biodiverzita výjimečně až do výše 75 %).

Na základě výše uvedených úprav delegace podporily návrh nařízení a bylo tedy dosaženo částečné politické shody, vzhledem k tomu, že dosažená dohoda nezahrnuje ustanovení článku 11 týkající se rozpočtových zdrojů pro program LIFE+, což souvisí s doposud nevyřešenou otázkou Finanční perspektivy 2007–2013.

Příprava mezinárodní konference o nakládání s chemickými látkami (ICCM)

Cílem mezinárodní konference o nakládání s chemickými látkami (ICCM) konané v únoru 2006 v Dubaji bude dokončit vyjednávání o Strategickém přístupu k mezinárodnímu nakládání s chemickými látkami (SAICM). Jedná se o návaznou aktivitu na odst. 23 Implementačního plánu Světového summitu o udržitelném rozvoji, jenž stanovil, že do roku 2020 mají státy vyrábět a používat chemické látky způsobem, který by minimalizoval negativní vlivy na lidské zdraví a životní prostředí. SAICM je připravován od roku 2003. V rámci tří přípravných zasedání, kterých se zúčastnili jak zástupci vlád, tak nevládní a mezivládní organizace a zájmové skupiny, se dohodlo, že základ SAICM budou tvořit tři právně nezávazné dokumenty: *Deklarace na vysoké úrovni* se závazkem implementovat relevantní mezinárodní smlouvy a v souladu s principy solidarity a partnerství dosáhnout chemické bezpečnosti, *komplexní politická strategie a globální plán činnosti*.

Principy SAICM jsou v souladu s politikou EU v oblasti životního prostředí i Státní politikou ŽP ČR na léta 2004–2010. Prioritou SAICM bude zlepšit nakládání s látkami, které jsou persistentní, toxické a akumulují se v živých organismech; karcinogenními a mutagenními

látkami; látkami, které poškozují reprodukční, endokrinní, imunitní či nervový systém, včetně azbestu, persistentních organických polutantů, rtuti a dalších kovů.

Stěžejní kroky k naplnění SAICM je nutno podniknout na národní úrovni. Řízením celého procesu a jeho administrativní podporou bude pověřen UNEP, který v této věci bude úzce spolupracovat s WHO a dalšími mezivládními organizacemi. Plnění SAICM bude pravidelně hodnoceno na konferencích, které bude UNEP svolávat v intervalech umožňujících řádné vyhodnocení procesu. S cílem zajistit úsporu prostředků budou tyto konference svolávány v návaznosti na jiná mezivládní zasedání.

Návrh závěrů Rady pro životní prostředí k SAICM Rada bez další diskuse schválila. ČR se bude podílet na implementaci SAICM, např. uspořádáním semináře o nezákonném obchodu s chemickými látkami ve spolupráci s UNEP Chemicals v červnu 2006.

Návrh rozhodnutí Rady, kterým se v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES uvádí na trh produkt z kukuřice (*Zea mays* L., hybrid MON 863 x MON 810) geneticky modifikovaný pro rezistenci vůči bázilivci kukuřičnému a určitým kukuřičným škůdcům řádu Lepidoptera

Rozhodnutí se vztahuje na uvedení **hybridní geneticky modifikované kukuřice MON 863 x MON 810 na trh**, a to pouze pro dovoz a zpracování, nikoliv pro pěstování ani pro použití v potravinách a krmivech. Na základě hodnotící zprávy německého kompetentního orgánu, stanoviska Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) a po prozkoumání předložených námitek členských států nebylo shledáno, že by uvedení hybridu kukuřice na trh mohlo mít škodlivé účinky pro lidské zdraví a/nebo životní prostředí. Linie MON 810 (odolnost vůči zavíječi kukuřičnému) byla povolena pro uvedení na trh (včetně pěstování) rozhodnutím Komise v roce 1998. Linii MON 863 schválila pro uvedení na trh Komise v srpnu 2005, když předtím výbor ani Rada nedospěly k rozhodnutí. MON 863 zatím nebyla povolena pro použití v potravinách, takže povolení pro dovoz a zpracování ještě nenabývalo účinnosti.

Podle přijatých postupů projednal regulační výbor návrh opatření na uvedení hybridu, avšak nezaujal k němu stanovisko. Evropská komise proto předložila návrh k rozhodnutí Radě, která se mohla usnést kvalifikovanou většinou ve lhůtě tří měsíců. Vzhledem k tomu, že stanoviska delegací neumožnila návrh ani zamítnout ani přijmout, byl předložen tento bod na jednání Rady pro ŽP jako „falešný bod B“.

Celkový výsledek hlasování neumožňuje Radě návrh kvalifikovanou většinou ani zamítnout ani přijmout. Podle pravidel komitologie tak nyní přísluší rozhodnutí o přijetí návrhu Komise.

Tematická strategie o znečištění ovzduší a návrh směrnice EP a Rady o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším vzduchu pro Evropu

K diskusi ministrů připravilo předsednictví dvě otázky týkající se jednak Tematické strategie ke kvalitě ovzduší (TS) a navrhovaných cílů pro rok 2020 a jednak navrhované nové rámcové směrnice, resp. toho, zda je návrh směrnice dostatečně vyvážený a flexibilní z hlediska dosažení cíle zlepšení zdraví obyvatel.

Tematická strategie o znečištění ovzduší byla připravována v rámci programu CAFE („Clean Air For Europe“), určeného pro koordinaci dlouhodobé strategie řízení znečištění kvality ovzduší pro členské státy EU a k ochraně proti poškozování zdraví a životního prostředí. Zaměřuje se především na definici ambicí pro revizi směrnice o národních emisních stropcích; sjednocení směrnic o kvalitě ovzduší do jednoho právního předpisu; navrhuje zavedení sledování PM_{2,5} (regulace této frakce suspendovaných částic je zvažována formou národního emisního stropu a limitní hodnotou pro koncentrace v ovzduší, tzv. koncentračním stropem); navrhuje širší začlenění aspektů ochrany ovzduší do dalších politik; avšak nepřináší očekávaný návrh na regulaci malých spalovacích zdrojů na komunitární úrovni.

Návrh směrnice o kvalitě ovzduší a čistším ovzduším pro Evropu reviduje stávající legislativu ES, která je transponována od roku 2002 v legislativě ČR. Návrh směrnice především legislativu ES pro kvalitu ovzduší zjednodušuje a nahrazuje dosavadních pět právních předpisů ES (rámcovou směrnicí 96/62/ES o posuzování a řízení kvality ovzduší, tři „dceřiné směrnice“ týkající se limitů pro jednotlivé znečišťující látky – směrnice 1999/30/ES, 2000/69/ES a 2002/3/ES a rozhodnutí 97/101/ES o reciproční výměně dat mezi sítěmi a individuálními stanicemi měřícími znečištění ovzduší v členských státech). Čtvrtá „dceřiná směrnice“ – směrnice 2004/107/ES o obsahu arsenu, kadmia, rtuti, niklu a polycyklických aromatických uhlovodíků ve vnějším ovzduší – je navrhována ponechat jako samostatný právní předpis. Návrh směrnice zavádí sledování a vyhodnocování koncentrací v ovzduší jedné nové znečišťující látky: suspendované částice frakce PM_{2,5}. Návrh směrnice pro tuto znečišťující látku navrhuje koncentrační strop pro rok 2010 a následně každoroční snížení expozice obyvatel v městských oblastech o stanovenou hodnotu až do roku 2020. Toto další snižování bude vyžadováno pouze tam, kde bude překročena hodnota průměrného ukazatele expozice. Další podrobnosti a závaznost tohoto postupu budou navrženy Evropskou komisí do 5 let. Dosavadní limitní hodnoty u ostatních znečišťujících látek ani současně platné termíny pro dosažení těchto limitů se nemění.

Delegace obecně přivítaly dlouhodobé cíle obsažené v TS s tím, že je třeba detailně se věnovat jednotlivým legislativním návrhům. K otázce týkající se směrnice většina podpořila navrhované limity, nicméně ne v závazné formě, jak jsou navrhovány nyní, ale spíše ve formě cílových hodnot.

Další kroky týkající se geneticky modifikovaných organismů

Politická diskuse k použití geneticky modifikovaných zemědělských plodin proběhla již na zasedání Rady 17. října 2005. Předsednictví vyzvalo členské státy, aby se vyjádřily k tomu, které aspekty v oblasti GM plodin si zasluhují hlubší analýzy. Komise předložila dokument, ve kterém konstatuje, že stávající regulační rámec pro uvádění GMO na trh v EU je jeden z nejprísnejších. Vyhodnocení implementace nové legislativy o GMO bude k dispozici až v příštím roce, zejména zpráva Komise pro Parlament a Radu (v říjnu 2005 obdržela EK zprávy z jednotlivých členských států) a souhrnná infor-

mace o řešení pravidel koexistence. Během rozpravy vystoupili zástupci většiny členských států, včetně ČR. Rozprava zahrnovala celou řadu aspektů, které se týkaly jednotlivých hledisek využívání GMO, potenciálních rizik a přínosů, koexistence s tradičními plodinami, potřeby dalšího výzkumu a poznámek k účinnosti rozhodovacího postupu pro GMO.

Některé delegace (DK/PT/DE/ES/SE) apelovaly na potřebu nestranného posuzování, v rámci kterého by měly být zváženy jak přínosy, tak nevýhody využívání GMO a využita existující, dostatečně přísná legislativa Společenství, včetně uplatnění mezinárodních dohod. Zdůraznily nutnost podpory výzkumu orientovaného na zvýšení přijatelnosti GMO v EU a rozvojových zemích a poukázaly na nezbytnost vytvoření pravidel koexistence s tradičními plodinami. Rozhodovací procedura by měla podle těchto delegací být co nejtransparentnější a nejobecnější, aby rozhodování o jednotlivých případech bylo konzistentní a v Radě bylo dosahováno jednoznačných rozhodnutí.

Oproti tomu vyjádřily jiné delegace (AT/IT/PL/HU/LU/CY/EE/MT) určité výhrady k dosavadnímu postupu přijímání jednotlivých rozhodnutí o GMO, kdy se v případě nedosažení rozhodnutí Rady kvalifikovanou většinou přenáší rozhodovací pravomoc na Komisi, přestože Rada dospěje k většinovému názoru prostou většinou. Podle těchto delegací by měla v takových případech Komise vzít výsledek projednávání v Radě v úvahu. Kromě toho by měl být vždy plně uplatněn princip předběžné opatrnosti. Tyto delegace zároveň zdůraznily nutnost zlepšení práce Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) při posuzování jednotlivých případů s využitím vlastních testů, potřebu zahrnout do posuzování také závěry národních agentur zabývajících se GMO a absenci dlouhodobých vyhodnocení. Jednou z příležitostí k další diskusi o těchto otázkách bude také konference o GM plodinách, která má být uspořádána v dubnu 2006 ve Vídni během nadcházejícího předsednictví Rakouska.

Ostatní delegace (IE/CZ/SI/BE/NL/LT) zdůraznily potřebu dalšího výzkumu a důsledného uplatňování

zkušeností s naplňováním přijaté legislativy ES i mezinárodních dohod a nezbytnost zvýšení důvěryhodnosti rozhodovacího postupu. Při zvažování dalšího postupu v otázkách GMO považují za důležité využít poznatky z implementace a uplatňování přijatého regulačního rámce.

Rozprava potvrdila jak různorodost názorů členských států, tak i potřebu zvažování všech jednotlivých aspektů zmíněných delegacemi. Diskuse k otázkám GMO bude pokračovat během následujícího předsednictví především v souvislosti s vyhodnocovacími zprávami Evropské komise k implementaci příslušné legislativy Společenství (směrnice 2001/18/ES a nařízení č. 1829/2003 (ES) a č. 1830/2003 (ES)).

Různé

V rámci bodů „Různé“ Komise informovala Radu o přípravě strategie týkající se biologické rozmanitosti. Finsko tuto informaci přivítalo a uvedlo, že během svého nadcházejícího předsednictví ve druhé polovině roku 2006 je připraveno toto téma podrobně projednat. Předsednictví dále informovalo delegace o neformálním jednání členských států k Akčnímu plánu pro nanovědu a nanotechnologie (2005–2009) a výsledcích nedávné konference na téma „Ekologické veřejné zakázky v Evropské unii“ uspořádané předsednictvím v Londýně. Na základě informace Švédska o neformálním zasedání ministrů ŽP severovýchodních a baltských států na téma „Naléhavé kroky pro Baltské moře – diskuse o budoucnosti“ zdůraznila Komise vazbu na nedávno předloženou strategii pro ochranu mořského prostředí. K návrhu belgické delegace zpřísnit legislativu k dovozu ptáků původem z volné přírody vyjádřily rovněž svou podporu některé další delegace (HU/PT/DE/ES/PL). Písemný námět Nizozemska „Clean, Clever and Competitive“ týkající se efektivního uplatňování a zavádění environmentálních technologií by měl být znovu projednán na příštím zasedání Rady.

Zita Georgievová,
odbor Evropské unie MŽP

Zahájení přípravy MŽP na výkon českého předsednictví v EU

Jedním z nejnáročnějších úkolů, které vyplývají z členství ČR v EU, bude výkon předsednictví v Radě EU. Tento úkol bude klást na Českou republiku řadu nároků organizačních, personálních, finančních a dalších.

Na ČR by mělo připadnout předsednictví v prvním pololetí roku 2009, z nových členských zemí bude před námi předsedat ještě Slovinsko v prvním pololetí roku 2008. Předsednická země předsedá všem pravidelným zasedáním v příslušných formacích Rady EU (Rada ministrů, Výbor stálých zástupců – COREPER, pracovní skupiny apod.), přitom se opírá o generální sekretariát Rady a úzce spolupracuje s Evropskou komisí a Evropským parlamentem. Dále např. koordinuje pozici EU jako strany mezinárodních úmluv a zastupuje EU na příslušných jednáních. V oblasti životního prostředí půjde především o organizaci a předsedání Radě ministrů EU pro životní prostředí a Pracovní skupině Rady EU pro životní

prostředí a pro mezinárodní environmentální otázky. Ze zkušeností starých členských států vyplývá, že příprava na předsednictví v Radě EU bývá zpravidla zahajována dva až dva a půl roku před jeho začátkem. Vzhledem k tomu, že ČR a tedy ani MŽP nemá s výkonem předsednických povinností v Radě EU žádné aktivní zkušenosti, je vhodné zahájit přípravu co nejdříve před začátkem předsednictví ČR.

Zahájena příprava

Přípravou předsednictví se již začala intenzivně zabývat vláda ČR, která v květnu 2005 schválila materiál specifikující organizační, personální a finanční nároky kladené na státní správu ČR v období přípravy i vlast-

ního výkonu funkce předsednictví v Radě EU i časový výhled pro jejich plnění (usnesení vlády č. 523). V návaznosti na tento materiál byl 8. září 2005 na MŽP schválen materiál Zahájení přípravy MŽP na výkon českého předsednictví v EU. Materiál rámcově informuje o úkolech souvisejících s výkonem funkce předsednictví a především stanoví úkoly související s přípravou předsednictví v rámci resortu životního prostředí. Byl jmenován resortní koordinátor pro přípravu předsednictví – JUDr. Jan Dusík, ředitel sekce strategicko-legislativní – a následně byla ustavena pracovní skupina pro přípravu předsednictví. V nejbližší době bude vládě předložen návrh programu vzdělávání osob zapojených aktivně do výkonu předsednictví a aktualizovaný materiál MZV k postupu příprav na předsednictví. Co se týče příprav na MŽP – bude se dále, stále častěji, scházet pracovní podskupina pro přípravu předsednictví, bude zahájena realizace programu vzdělávání, budou dále

shromažďovány zkušenosti s předsednictvím ze starých členských zemí a měl by být již vypracován předběžný návrh rozpočtu pro předsednictví.

V současné době tedy probíhají spíše vnitřní přípravné práce zaměřené na vytipování a zahájení vzdělávání klíčových osob resortu pro předsednictví, ale již nyní se můžeme začít zamýšlet nad prioritami, které bude ČR (nejen) v oblasti životního prostředí v době svého předsednictví prosazovat. Kromě témat, která na dobu českého předsednictví vyplynou např. z projednávání během předešlých předsednictví, bychom měli mít alespoň jednu vlastní prioritu v oblasti životního prostředí. A o té se může začít diskutovat již nyní, konkrétně v rámci tříletého programu Rady EU 2007–2009, který má schválit Evropská rada v prosinci 2006.

*Gabriela Říhová,
odbor Evropské unie MŽP*

Šance pro karpatský region

Rok 2006 je teprve na svém počátku. Jaký bude, ukáže až čas. Nicméně první pozitivní vlaštovka ochrany životního prostředí v evropském regionu je na světě. Dne 4. ledna vstoupila v platnost Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat.

Stalo se tak necelé tři roky po podpisu Úmluvy všemi státy karpatského regionu (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Ukrajina, Srbsko a Černá Hora) na 5. ministerské konferenci EHK OSN „Životní prostředí pro Evropu“ v Kyjevě v roce 2003. Můžeme být právem pyšní na to, že Česká republika byla spolu s Ukrajinou, Slovenskem a Maďarskem jedním ze čtyř států, jejichž ukončení ratifikačního procesu umožnilo vstup Úmluvy v platnost a tedy její vlastní implementaci.

Karpaty jsou unikátním pohořím celoevropského významu a jednou z nejvýznamnějších oblastí v Evropě z pohledu zachovalosti biodiverzity. Rozkládají se na území více než 200 000 km², na němž žije více než 18 milionů lidí. Jsou útočištěm řady endemických a ohrožených druhů rostlin a živočichů, včetně velkých šelem, ale i územím, kde se uchovaly rozsáhlé přirozené lesy a nenarušená povodí a tradiční způsob hospodaření a života místních obyvatel. Potřeba chránit toto křehké soužití lidí a přírody a umožnit rozvoj oblasti při současném zachování přírodních hodnot se stává v posledních letech stále naléhavější.

Úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat je rámcovou úmluvou, která obsahuje závazky formulované velmi obecně, ale předpokládá jejich konkretizaci prostřednictvím postupně sjednávaných protokolů. Úmluva je zaměřena na široký okruh témat, která souvisí s udržitelným rozvojem regionu. Jednotlivé články se týkají ochrany biodiverzity, krajiny, územního plánování, integrovaného hospodaření v povodích, udržitelného zemědělství, lesního hospodářství, cestovního ruchu a dopravy, kulturního dědictví a tradičních znalostí. Vstup Úmluvy v platnost umožní důslednější, produktivnější a koordinovanější postup při ochraně a udržitelném rozvoji Karpat a přispěje ke koordinaci probíhajících i budoucích aktivit.

Vymezení území, na které se Úmluva vztahuje, vychází z principu „autodesignace“ – každá země rozhodne, kterou část svého území považuje za Karpaty.

Karpaty ČR zahrnují horská pásma (subprovincie Vnější Západní Karpaty - k nimž náleží oblast Jihomoravské Karpaty, Středomoravské Karpaty, Moravskoslovenské Karpaty, Západobeskydské podhůří, Západní Beskydy) i sníženiny (subprovincie Vněkarpatských sníženin – oblast Západní Vněkarpatské sníženiny, celek: Dyjsko-svratecký úval, Vyškovská brána, Hornomoravský úval a Moravská brána a oblast Severní vñekarpatské sníženiny - celek Ostravská pánev).

Za Českou republiku byla do karpatské oblasti zahrnuta pouze výše uvedená horská pásma. Článek 1 Úmluvy dává možnost dodatečně rozšířit území, na které se Úmluva vztahuje – např. pro potřeby prováděcích protokolů. Případné rozšíření karpatského území ČR i na některé části sníženin je proto možno provést dodatečně, pokud to bude vhodné pro provádění Úmluvy.

Do oblasti Karpat pro potřeby Úmluvy tak spadají tři chráněné krajinné oblasti (Beskydy, Bílé Karpaty a Pálava). Bílé Karpaty a Pálava mají rovněž statut biosférické rezervace UNESCO. České Karpaty strádají zejména úbytkem přirozených lesů, ztrátou retenční schopnosti krajiny, zánikem tradičního hospodaření (pastevectví) a nekoordinovaným rozvojem turistické infrastruktury. Tyto problémy se začínají v posledních letech poměrně úspěšně řešit a je na místě předpokládat, že vstup Úmluvy v platnost umožní proces integrovat a urychlit.

Ratifikace Úmluvy ČR a její následný vstup v platnost však není pouze přínosem pro karpatský region jako takový. Je to jasný příklad naplňování cílů Státní politiky životního prostředí a Strategie ochrany biologické rozmanitosti, které se opírají o vizi, že „společný a koordinovaný mezinárodní přístup je jediná efektivní cesta k řešení globálních environmentálních problémů“. Problematika ochrany a udržitelného rozvoje Karpat k daným globálním problémům bezesporu patří a prohloubení mezinárodní spolupráce přispěje k dalšímu zkvalitnění ochrany karpatských oblastí v ČR a stimuluje udržitelný rozvoj Karpat v ČR.

*Mgr. Jana Brožová, odbor mezinárodní
ochrany biodiverzity MŽP*

*Mgr. Gabriela Tichá, odbor politiky
životního prostředí a mnohostranných vztahů MŽP*

Sedmé zasedání konference smluvních stran Úmluvy o boji proti desertifikaci

Pravidelné, v pořadí již sedmé zasedání konference smluvních stran Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci v zemích postižených velkým suchem a/nebo desertifikací, zejména v Africe (UNCCD), se konalo ve dnech 17. – 28. října 2005 v keňském hlavním městě Nairobi. Zasedání se zúčastnila delegace České republiky vedená JUDr. Ing. Tomášem Novotným, náměstkem ministra životního prostředí.

UNCCD, která byla přijata dne 17. června 1994 a vstoupila v platnost dne 26. prosince 1996, patří mezi nejdůležitější mnohostranné globální environmentální smlouvy, jejichž sjednání iniciovala světová konference OSN o životním prostředí a rozvoji v r. 1992. Česká republika je smluvní stranou Úmluvy od 24. dubna 2000.

Ovace pro laureátku

Zasedání se zúčastnilo téměř 1000 delegátů ze 182 smluvních stran, organizací systému OSN, další mezivládní organizace, pozorovatelé a nevládní organizace. Při zahájení zasedání sklidilo největší ovace vystoupení nositelky Nobelovy ceny míru za rok 2004, náměstkyně ministra životního prostředí a přírodních zdrojů Keňské republiky prof. Wangari Muta Maathai, která byla zároveň zástupkyní vedoucího keňské delegace na zasedání.

Sedmé zasedání Konference bylo rozděleno do tří segmentů. Během úvodního segmentu byly projednávány předložené návrhy rozhodnutí a zasedal Výbor pro kontrolu provádění Úmluvy, Výbor pro vědu a techniku a Výbor zúčastněných států. Součástí zvláštního segmentu byl kulatý stůl zástupců parlamentů. Během závěrečného segmentu Konference schválila předjednaná rozhodnutí.

Předsedou zasedání byl zvolen Stephen Kalonzo Musyoka, tehdejší ministr životního prostředí a přírodních zdrojů Keňské republiky (toho v důsledku změn v keňské vládě v prosinci 2005 vystřídal nový ministr prof. Kivutha Kibwana). Dále bylo zvoleno devět viceprezidentů a členů byra, po dvou za každý region OSN. Za region střední a východní Evropy byli zvoleni Jiří Hlaváček, zástupce vedoucího delegace České republiky, a Vladimir Savchenko, vedoucí delegace Běloruska a ředitel odboru ochrany půd Ministerstva přírodních zdrojů a ochrany životního prostředí Běloruska.

Řešily se sporné otázky

Neformální kontaktní skupiny byly ustaveny pro řešení sporných otázek. Mezi nejdůležitější patřily program a rozpočet, rozpracování výsledků Světového summitu o udržitelném rozvoji (WSSD) na podmínky UNCCD, regionální koordinační jednotky k usnadnění plnění úmluvy, synergie s ostatními úmluvami, především Úmluvou o biologické rozmanitosti a Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu, tj. úmluvami z Ria.

Jiří Hlaváček se v Nairobi setkal s nositelkou Nobelovy ceny míru Wangari Maathai

Kontaktní skupina pro WSSD jednala o zapojení UNCCD do plnění Johannesburgského implementačního plánu (boj proti desertifikaci, suchu, degradaci půd, boj proti chudobě, uplatnění zájmových skupin). Kontaktní skupina pro synergie se zabývala problematikou vzájemného vztahu mezi multilaterálními environmentálními úmluvami a diskutovala o možnostech lepší spolupráce mezi jejich sekretariáty a zefektivnění provádění úmluv.

Otázka regionálních koordinačních jednotek byla diskutována již na čtyřech předchozích zasedáních Konference, aniž by bylo dosaženo shody. Rozvojové země vidí jednotky jako prostředek k decentralizaci UNCCD a považují je za nejvhodnější nástroj implementace na regionální úrovni. Rozvinuté země se obávají

možných finančních implikací a jsou zásadně proti začlenění jednotek do struktur úmluvy. V současné době existují tři jednotky, a to v Africe, Latinské Americe a Asii. Tyto jednotky jsou financovány z dobrovolných příspěvků smluvních stran (Argentina, Čína, Kuba, Mexiko). Rozvinuté země usilují o zrušení stávajících jednotek a navázání regionální koordinace na jiné existující instituce a procesy (např. Nové partnerství pro rozvoj Afriky – NEPAD, Program OSN pro životní prostředí – UNEP apod.). V návrhu rozhodnutí region střední a východní Evropy požadoval, aby sekretariát zadal studii proveditelnosti, která by byla podkladem pro rozhodnutí na ustavení jednotky také v tomto regionu osmým zasedáním Konference, aby nebyly opomenuty potřeby zemí s přechodnou ekonomikou, které jsou postiženy jak suchem, tak i degradací půd. Tento návrh byl podpořen zeměmi, které již mají zkušenosti s fungováním jednotek. Nicméně se v této věci nepřijalo žádné rozhodnutí.

Nejvážnější neshody panovaly jako již tradičně ve věci rozpočtu mezi rozvojovými státy a dárcovskými státy. Názory se lišily především v otázce výše nárůstu rozpočtu Úmluvy. Sekretariát navržený nárůst rozpočtu o 48 % byl dárcovskými státy, včetně ČR, považován za přehnaný. Konečné rozhodnutí smluvních stran proto navýšilo rozpočet pouze o 5 % na rozpočtové období 2006–2007 ve srovnání s obdobím 2004–2005 (tj. na zhruba 17,9 mil. USD). Vzhledem k sídlu sekretariátu (Bonn) a negativním dopadům směnného kursu USD konference rozhodla

o přechodu hrazení členských příspěvků z USD na EUR počínaje rozpočtovým obdobím 2008–2009.

Segment na vysoké úrovni

Segment na vysoké úrovni se uskutečnil ve dnech 24. – 25. října 2005. Vedoucí delegace České republiky vystoupil s projevem hodnotícím národní implementaci UNCCD. V rámci interaktivního dialogu na vysoké úrovni, jehož tématem byly ekonomické příležitosti v oblastech postižených suchem, se věnoval možným ekonomickým nástrojům boje proti degradaci půd. Během segmentu na vysoké úrovni byla také oficiálně zahájena iniciativa Terrafrica – „Nová aliance v boji pro degradaci půd v Africe“, která je rámcovou koncepcí pro financování a implementaci efektivních a státem řízených aktivit v oblasti udržitelného využívání půdy v subsaharské Africe. V rámci kulatého stolu představitelů parlamentů byla přijata tzv. Nairobská deklarace vyzývající k aktivnějšímu přístupu k realizaci úkolů UNCCD.

V rámci konference smluvních stran proběhlo 4. zasedání Výboru pro sledování plnění UNCCD (CRIC), jehož předsedou byl zvolen zástupce Mauretánie. Za region střední a východní Evropy byl do CRIC zvolen představitel Ruské federace. Výbor zhodnotil závěry 3. zasedání CRIC a plnění v afrických zemích. Schválil program příštího zasedání, které se uskuteční v září 2006 v argentinském hlavním městě Buenos Aires. V závěru konference byl na post předsedy dvou následujících zasedání CRIC zvolen zástupce Spojených států amerických. Na 8. zasedání konference smluvních stran proběhne revize a zhodnocení efektivnosti práce CRIC. Rozvinuté země, včetně ČR, byly vyzvány, aby předložily národní zprávy o pomoci, kterou poskytují postiženým africkým zemím.

Výbor pro vědu a techniku a závěry jednání

Rovněž proběhlo 7. zasedání Výboru pro vědu a techniku (CST). Jeho předsedou byl zvolen zástupce Rumunska. Součástí CST je skupina expertů, jejímž cílem je zkvalitnění odborné práce v oblasti desertifikace a degradace půd. Skupina expertů má 25 členů – 5 za každý region. V současné době existuje seznam, který čítá 1892 expertů. Členské státy byly vyzvány, aby seznam aktualizovaly.

V závěru jednání bylo přijato celkem 31 rozhodnutí, týkajících se především programu a rozpočtu na roky 2006–2007, hodnocení plnění úkolů UNCCD a Výboru pro vědu a techniku. Rozhodnutí budou zpracována v nadcházejícím období na podmínky ČR, kdy se na implementaci cílů úkolů, vyplývajících z členství v UNCCD, podílejí především Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zahraničních věcí a vědecké a odborné instituce ČR. Příští zasedání Konference smluvních stran se uskuteční v roce 2007 ve Španělsku.

Úmluva a ČR

Česká republika v následujícím období zohlední povinnosti vyplývající z Úmluvy při realizaci své dvoustranné a mnohostranné rozvojové pomoci. Ministerstvo životního prostředí bude nadále v rámci rozvojové pomoci podporovat projekty zaměřené na boj s desertifikací a chudobou v postižených zemích, především v Africe. Bude zároveň hledat možnosti bližší spolupráce s ostatními dárcovskými zeměmi.

Ministerstvo životního prostředí podnikne nutné kroky k realizaci vzniku regionálního referenčního centra „Degradace a ochrana půd – strategie a plánování“, které bude hostit Univerzita Palackého v Olomouci.

Česká republika v době svého předpokládaného předsednictví EU v 1. polovině roku 2009 bude koordinovat mimo jiné témata desertifikace a Afriky v rámci pravidelných zasedání Řídící rady Programu OSN pro životní prostředí a zasedání Komise OSN pro udržitelný rozvoj v únoru a květnu 2009. Proto její volba do byra Konference napomůže pečlivé přípravě na koordinační úlohu v těchto otázkách jak v rámci EU, tak i EHK OSN a globálních organizací.

Rok 2006 byl vyhlášen Mezinárodním rokem boje proti suchu a rozšiřování pouští (International Year of Deserts and Desertification, IYDD) na základě rezoluce OSN č. A/Res/58/211 ze dne 9. února 2004. Ministerstvo životního prostředí při této příležitosti plánuje organizaci několika aktivit na národní úrovni.

Z jednání konference

V lednu 2006 byla zahájena putovní výstava, doprovázená informačním letákem. Výstava byla zaměřená především na roli České republiky v boji proti suchu a degradaci půd a její pomoc postiženým zemím. Výstava je doplněna o expozici pouštní flóry.

U příležitosti oslav Mezinárodního dne boje proti suchu a rozšiřování pouští, kterým je deklarován 17. červen, bude uspořádána konference pro národní experty zabývající se desertifikací a degradací půd. První část konference, seminář vedený formou přednášek, se uskuteční na Masarykově univerzitě v Brně. Druhou částí bude jednodenní exkurze do jedné z tzv. zranitelných oblastí v Jihomoravském kraji, která je velmi náchylná k vodní a větrné erozi. Konference bude věnována především dopadům sucha a degradaci půd v České republice. Vzhledem k tomu, že je tato problematika celosvětovým problémem nejen v oblasti ochrany půd, ale také v ochraně přírody, vodních a jiných přírodních zdrojů, bude pozornost věnována také vazbě desertifikace – biologická rozmanitost – změna klimatu.

V lednu až červnu 2006 proběhne v rámci osvětových aktivit fotografická a literární soutěž pro žáky základních a středních škol s cílem upozornit na fakt, že také Česká republika čelí dopadům sucha a degradace půd.

*JUDr. Jiří Hlaváček,
zástupce vedoucího delegace ČR na 7. zasedání
konference smluvních stran UNCCD,
viceprezident a člen byra 7. zasedání konference
smluvních stran UNCCD pro střední a východní Evropu*

K právní problematice střetu veřejných zájmů v souvislosti s ochranou životního prostředí

Pojem veřejný zájem

Chceme-li vymezit vztah určitého pojmu nebo institutu k právu a jejich vzájemnou vazbu, musíme nejdříve pojem definovat. Je třeba zdůraznit, že neexistuje obecně přijatá definice veřejného zájmu. V zájmu pravdy je třeba také říci, že někteří právní teoretici takové vymezení kategoricky odmítají s tvrzením, že nelze jednotně tento pojem definovat a že je třeba přistupovat k uvedenému problému při vymezení základních pravidel ryze „ad hoc“. Třebaže pojem „*veřejný zájem výrazně převažující nad zájmem ochrany životního prostředí*“ naše platná právní úprava nestanoví, přesto většina složkových předpisů na ochranu životního prostředí s možností prosazení jiných veřejných zájmů na úkor ochrany životního prostředí počítá. Předpokládám, že se lze shodnout na názoru, že zachování příznivého životního prostředí lidstva i pro další generace do budoucna by mělo být při každé úpravě společenských vztahů pro zákonodárce globálně korigující. Pojem veřejný zájem používá stavební zákon, aniž by jej sám vymezil (srov. § 108 a násl. Z 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů), a to jen v souvislosti s institutem vyvlastnění. Naplnění tohoto zájmu proto musí být vždy prokázáno ve vyvlastňovacím řízení s ohledem na účel vyvlastnění. Obecně je však možno za veřejný zájem označit takový zájem, jehož nositelem je společnost. Uvedené pojetí veřejného zájmu však zároveň nevylučuje prosazení určitých soukromoprávních zájmů.¹⁾

Zabezpečení součinnosti všech subjektů a činností v území s cílem dosáhnout trvale udržitelného rozvoje společnosti je ve smyslu stavebního zákona svěřeno institutu územního plánování. Žádnou stavební aktivitu nelze vnímat izolovaně, odtržené od rozvoje území, neboť jde o věc navýsost veřejnou. Veřejný zájem z pohledu střetu zájmů v území bude většinou konfrontován při realizaci veřejně prospěšné stavby. Za veřejně prospěšné stavby se podle § 108 odst. 3 Stavebního zákona považují stavby určené pro veřejně prospěšné služby a pro veřejné technické vybavení území podporující jeho rozvoj a ochranu životního prostředí, které vymezí schvalující orgán v závazné části územně plánovací dokumentace (dále jen ÚPD). S ohledem na skutečnost, že ÚPD je strategickým nástrojem –

konceptu ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí ve znění pozdějších předpisů, a současně má jednoznačnou provázanost s ochranou jednotlivých složek životního prostředí, pak zásadní preventivní opatření k předchozímu zhodnocení a posouzení všech možných v úvahu přicházejících střetů zájmů v území jsou ve smyslu platné právní úpravy svěřena do režimu pořizování a schvalování ÚPD.

Střet veřejných zájmů

Ochrana jiných veřejných zájmů ve smyslu jednotlivých složkových předpisů na ochranu životního prostředí přichází v úvahu především jako střet různých veřejných zájmů, které kolidují se zájmem na ochranu konkrétní složky (či současně i několika složek) životního prostředí. Bude vždy komplikované a problematické posoudit, zda jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem na ochranu jednotlivých složek životního prostředí a také objektivně vyhodnotit jeho naléhavost. U střetu zájmů v území se často jedná o vyhrocené konflikty, kdy intenzita zásahu či naopak ochrana konkrétního objektu může být vykládána rozdílně s ohledem na subjekt, v jehož zájmu bude prosazení určitých aktivit (nebo naopak opatření k ochraně daného území). Chybí základní kritéria při vyhodnocování střetu zájmů, které jsou upraveny ve speciálních zákonech v podstatě izolovaně (bez ohledu na další společenské vztahy a vazby). Nabízí se tak příliš široký prostor pro případné zneužití a účelový výklad pojmu, který není „de lege lata“ nijak vymezen. V daném kontextu jde přitom nepochybně o specifický odraz existujících společenských vztahů na vědomí zákonodárce, který by měl tyto vztahy svými zásahy ovlivnit. To však klade vysoké nároky na zákonodárce v tom smyslu, že musí odhadnout co nejpřesněji směr vývoje společenských vztahů, tedy to, jak se budou společenské vztahy vyvíjet, jaké potřeby vzniknou a jak je bude zapotřebí uspokojit. Měl by přitom využít poznatky celé řady vědních oborů (sociologie, ekonomie, ekologie, psychologie, demografie, lékařské vědy apod.) tak, aby jeho poznání bylo co nejeфекtivnější. Aby k takové adekvátní úpravě došlo, musí zákonodárce dané potřeby poznat, uznat za důležité, chtít tyto potřeby upravit, umět příslušné

1) Judikatura pojem veřejný zájem v souvislosti s institutem vyvlastnění vykládá i v tom smyslu, že se nejedná pouze o zájem státu či státních institucí, ale může být dán i tehdy, pokud jde o ochranu vlastnického práva jednotlivce (např. byl-li k legálně zřízené stavbě v soukromém vlastnictví v důsledku jiných okolností znemožněn přístup) – srov. např. SJS 583/2000 podle rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 Ca 65/98, SJS 744/2001 podle rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 31 Ca 82/2000.

2) srov. Galvas, M.: K vybraným aspektům práva a trvale udržitelného rozvoje, Konference ekonomie, právo, management, MU Brno 9/2005

otázky správně upravit, vytvořit podmínky pro akceptaci úprav a pravidel.²⁾

Důležitá je i určitá zpětná vazba, tj. schopnost sledovat a vyhodnotit praktickou realizaci stanovených pravidel (tj. její efektivnost). Při každé úpravě společenských vztahů by měla být určující znalost směru a cíle veřejného zájmu na ochranu životního prostředí. Předpisy vznikají většinou uvnitř jednotlivých ministerstev, v jejich věcných útvarech, často i na nedostatečné legislativní úrovni. Připomínkové řízení v legislativním procesu tyto úzké pohledy neodstraní, často se naopak přidávají další resortní zájmy. Jde o neustálou konfrontaci zájmů a potřeb, která však většinou není usměrňována na patřičné znalostní hierarchické úrovni (tzn. navrhovatel nezná teoretická východiska a kontext vztahů), takže proces prosazení veřejného zájmu na ochranu životního prostředí doplácí mimo jiné také na neobdobnost.

Prosazování veřejných zájmů

Typickým případem střetu veřejných zájmů v území je vyvíjení určité stavební aktivity.

Veřejný zájem chrání více než dvě desítky zvláštních právních předpisů, které tvoří tzv. „právní okolí“ stavebního zákona. Prosazení daného konkrétního (s jiným veřejným zájmem nekolidujícího) veřejného zájmu na ochranu životního prostředí má oporu v ustanovení § 126 Stavebního zákona, podle kterého stavební úřad rozhoduje jen v dohodě, popř. se souhlasem dotčeného správního úřadu, který zájmy chráněné zvláštními předpisy hájí.

Samotné řešení rozporů v případě střetu více specifických veřejných zájmů je pak upraveno v ustanovení § 136 Stavebního zákona. Dle uvedeného ustanovení se bude rozhodovat tehdy, pokud dojde k protichůdným stanoviskům mezi správními úřady spolupůsobícími při pořizování územně plánovací dokumentace nebo při územním či stavebním řízení, popř. v jiných řízeních, která provádějí správní úřady podle Stavebního zákona nebo podle zvláštních předpisů pro stavby letecké, stavby drah (popř. na železnici), stavby pozemních komunikací, vodní díla a telekomunikační stavby. Tato právní norma výslovně stanoví, že kompetentními k řešení takových sporů jsou orgány nadřízené těmto správním úřadům, a to dohodou. Pokud by k takové dohodě nedošlo, rozhodne Ministerstvo pro místní rozvoj, po projednání s příslušnými správ-

ními úřady. Jedná-li se o stavby, kde řízení provádějí orgány podle zvláštních právních předpisů, rozhodne o rozporu ústřední správní úřad nadřízený těmto orgánům. Speciální právní režim je nově upraven v souvislosti s možným rozporem, týkajícím se území Natura 2000 (v těchto případech rozhoduje Ministerstvo pro místní rozvoj v dohodě s Ministerstvem životního prostředí). Teprve tehdy, pokud se rozpory nepodaří odstranit shora uvedeným způsobem, přísluší rozhodnout o rozporu (resp. schválit návrh rozhodnutí o rozporu) mezi ústředními orgány státní správy samotné vlády.

Závěrem

Naše platná právní úprava má značné rezervy při stanovení a hodnocení jednotlivých veřejných zájmů jak v obecné rovině, tak i v rámci speciálních předpisů. Obsahuje množství neurčitých pojmů a ustanovení, přičemž veřejné zájmy jsou nastíněny spíše chaoticky, aniž by jejich vymezení, střetu a případné realizaci byl určen jasný řád. Ponechává tak mechanismus řešení střetu veřejných zájmů na ústředních správních úřadech, resp. na vládě. Přitom právě nevyjasněnost konkrétního postupu, a také i kompetencí těchto úřadů v oblasti posuzování střetu veřejných zájmů, zejména kompetencí vlády, je zřejmá. Za názorný příklad v tomto směru může posloužit novelizace zákona o ochraně přírody a krajiny.³⁾

Problematika prosazování veřejného zájmu na ochranu životního prostředí ve střetu s veřejnými zájmy jinými by měla být komplexněji a systematictěji upravena stanovením určitých rámcových kritérií a priorit. Domnívám se, že by při realizaci veřejně prospěšných zájmů a zejména staveb v území aplikační praxi prospělo alespoň negativní vymezení pojmu „veřejný zájem“ tak, aby bylo zřejmé, na které subjekty a aktivity se úprava k prosazení veřejného zájmu nebude vztahovat.

Při absenci relevantní právní regulace bude docházet, tak jako dosud, spíše k resortnímu prosazování politických záměrů v daném území (včetně nezanedbatelného vlivu určitých podnikatelských kruhů), než ke skutečně objektivnímu zkoumání a vyhodnocování střetu veřejných zájmů k zajištění trvale udržitelného rozvoje.

*JUDr. Jana Dudová, Ph.D.,
odborná asistentka katedry práva životního
prostředí a pozemkového práva
Právnické fakulty MU v Brně*

3) Ve smyslu ust. § 43 zákona o ochraně přírody a krajiny (po jeho novelizaci zákonem č. 218/2004 Sb.) je zvláštní územní ochrana přírody prolomena řadou výjimek. Výjimky dopadají na základní ochranné podmínky velkoplošných chráněných území, národních přírodních rezervací, přírodních rezervací, na zákaz samotného poškozování národních přírodních památek a přírodních památek, jakož i nově na hodnocení vlivů na životní prostředí u koncepce nebo záměru, který může významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Tyto výjimky ze zákazů za předpokladu, že jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad zájmem ochrany přírody, povoluje v každém jednotlivém případě svým rozhodnutím vláda. Uvedené ustanovení (resp. jeho novelizace) vzbuzuje řadu praktických otázek. Pomineme-li fakt, že vláda není uvedena jako orgán ochrany přírody a skutečnost, že tato působnost byla i nadále v kompetenčních ustanoveních zákona ponechána stávajícím orgánům ochrany přírody vykonávajícím péči o tato území (tj. Ministerstvo životního prostředí, správa národních parků a CHKO a nově i Ministerstvo obrany), lze si stěží představit rozhodování vlády v rámci celé České republiky v žádostech o takové výjimky.

Přátelství lidí a hor

Krkonoše jsou už léta dějištěm vleklých ekologických sporů. Ještě před rokem 1989 se zde rozhořel dosud neuhašený svár o lanovku na Sněžku, později přibyla četná další témata, spojená například s výstavbou lyžařských areálů nebo horskou cykloturistikou.

Sporných témat s časem rozhodně neubývá: v posledních letech začal např. obcházet západní Krkonoše přízrak zatopení údolí Jizery mezi Rokytnicí a Harrachovem novou přehradní nádrží.

Ne všechna témata jsou ovšem tohoto kalibru. Krkonošské spory o životní prostředí se přece jen většinou koncentrují kolem menších rozvojových projektů. Tu lyžařská stopa projektovaná první zónou parku, tam zase intenzita osvětlení sjezdovky, jinde stožár vysílače nebo výstavba nových bytů v cenné krajině.

Některé spory zde za ta léta nabyly rituální povahy. K jednání se poměrně často scházejí lidé, kteří se již vícekrát střetli a jednání proto vždy nemívá povahu společného hledání dobrého řešení. Stává se, že jde hned od počátku o rutinní a nekompromisní prosazování řešení vlastního. Jednotlivé zájmové skupiny navíc zhusta získávají nálepky s určitými apriorně předpokládanými vlastnostmi, kterých se jen těžce zbavují. Přitom je zřejmé, že se zde nestřetávají ekologičtí fundamentalisté s notorickými škůdci přírody. Ti, kdo jednají, jsou ve skutečnosti lidé dlouhodobě společných zájmů – spokojené obyvatele i zachovalou přírodu si přejí a potřebují jak investoři, tak ekologičtí bardi, o reprezentantech obcí nemluvě.

Pod tlakem této situace oprášila před časem Rada Krkonošského národního parku již několik let starý návrh na jednání o strategickém směřování Krkonoš. Nemělo jít o žádnou vrchnostenskou písemnost, ale o dílo místních lidí – těch, kteří v Krkonoších žijí nebo pracují, i těch, kteří sem jezdí za odpočinkem nebo za krajinou svého dětství. Celý projekt, který dostal jméno **Vize Krkonoše 2050**, je založen na víře, že různé zájmové skupiny najdou společnou řeč spíše při úvahách o vzdálenější budoucnosti než v diskusích o přítomných kauzách. A že se přitom poznají jako lidé a odnesou si něco i pro řešení současných problémů.

Rada Krkonošského národního parku vytvořila pracovní skupinu, do které byli jmenováni starostové krkonošských obcí a ekologičtí experti. Sešli se v ní tedy lidé, reprezentující moudrost obyvatel krkonošských hor, s odborníky, zabývajícími se krkonošskou přírodou. Skupina se rychle shodla, že opravdu nemá smysl vytvářet další zúřednělý dokument, který by se stal zaprášeným obyvatelem zásuvek, archivů a knihovnických regálů. Potřebovali jsme živoucí materiál a ani chvíli jsme neváhali, že takový může vzniknout jen za účasti veřejnosti. Oslovili jsme tedy krkonošskou veřejnost pomocí dotazníků. Vrátilo se jich o hodně přes 500.

Informace z vyplněných dotazníků pro nás měly sílu lidového zadání a staly se základem naší další práce. Rozhodli jsme se vytvořit tři „dokumenty“ pro tři cílové skupiny lidí. Především jsme hledali jednoduchou vizi, slogan srozumitelný všem, který vystihne podstatu směřování území v budoucnosti. Ověřili jsme si, že lidé v Krkonoších nevidí v přírodě protivníka. Pokud je příroda personifikována, je vnímána spíše jako partner. Proto hladce zvítězila vize Krkonoš v roce 2050, vyjádřená slovy „**Přátelství lidí a hor**“.

Druhý dokument je rozsáhlejší. Je určen všem, kteří jsou ochotni začít se v souvislosti s krkonošským tématem do jedné až dvou stránek textu a nechat se jimi inspirovat. Nazvali jsme jej „**Prohlášení ke krkonošské budoucnosti**“ (viz *vedlejší stránka*). Vyjadřuje základní principy pro život a podnikání, které lze odvodit z názorů dotazovaných lidí a které umožňují postupnou cestu k uskutečňování vize. Oslovuje všechny subjekty, které mají vztah ke Krkonošům, aby myšlenky v něm obsažené podpořily a respektovaly.

Třetí dokument bude určen odborníkům. Vzniká v současné době a jeho autory budou experti na jednotlivá témata. Pracovní skupina Vize Krkonoše 2050 pochopitelně v této souvislosti uvítá spolupráci každého experta, který je ochoten přijmout zobecněné názory obyvatel Krkonoš jako závazné zadání strategického cíle a bude ochoten k němu hledat uskutečnitelné cesty. Třetí dokument tedy obsáhne nástin toho, co je třeba učinit, aby mohly krkonošská vize a principy obsažené v Prohlášení ke krkonošské budoucnosti vstoupit do skutečného života.

Všechny tři dokumenty jsou nebo budou nabídnuty k veřejné oponentuře. Na jejím základě vznikne finální verze Vize Krkonoše 2050. Subjekty, působící v Krkonoších, zejména krkonošské obce, pak budou vyzvány, aby se k vizi přihlásily a začaly se o ni opírat při rozhodování o správě území.

Dosavadní výsledky projektu jsou zajímavé. Dotazníky poskytl pestrý soubor podnětů, který je dále zpracováván. Ukázaly, že existují stovky lidí, ochotných o krkonošské problematice vážně a obvykle i s určitým odstupem přemýšlet. Reprezentanti různých zájmových skupin se při práci na projektu skutečně více poznali jako lidé. Byla to vesměs příjemná zkušenost. O vizi projeví zájem naši polští přátelé a usilujeme o to, aby vize byla společná pro polské a české Krkonoše.

Dosud vytvořené návrhy dokumentů se snaží nestranit žádné zájmové skupině. Respektují lidi s jejich přirozenou touhou uplatnit své nápady a záměry. Fandí jim ve všech případech, které nezasahují do práv jiných lidí, včetně práva těchto druhých lidí na zachovalou přírodu a zdravé životní prostředí. Předpokládají, že rozhodování o rozvoji území se bude postupně přesunovat do větší blízkosti lidí, kteří budou rozhodnutím ovlivněni, tedy do obcí a k občanům.

K tomu, aby vznikající dokumenty skutečně sehrály zásadní roli při rozhodování o jednotlivých kauzách, je třeba vykonat ještě obrovský kus práce. Důvěra, která vznikla v pracovní skupině, musí proniknout ven, do obcí, mezi lidi. Právě vzájemná důvěra plodí skutečný dialog. Teprve její přítomností lidé přestávají vstupovat do diskusí jako bojovníci a stávají se hledači dobrých řešení. Zajímavé jsou i metodické poznatky. Byla prakticky odzkoušena cesta, jak systematicky vytvářet podobné konsensuální dokumenty v našich současných podmínkách.

*RNDr. Jiří Plamínek, CSc.,
člen Rady KRMAP*

Prohlášení ke krkonošské budoucnosti

Preamble

My, lidé žijící, pracující a přijíždějící trávit svůj volný čas v Krkonoších, známe mimořádnou hodnotu našich hor. Necítíme se být jejich soupeři a nechceme s nimi ani prohrávat, ani nad nimi vítězit. Cítíme úctu k přírodnímu a lidmi vytvořenému dědictví a hodláme navázat na letitou tradici našich předků, starých obyvatel i návštěvníků Krkonoš, kteří dokázali žít s horami v harmonii, přátelské toleranci a partnerství.

Toto bohatství chceme předat našim potomkům. Budeme proto působit tak, aby byla v polovině 21. století naplněna naše vize budoucích Krkonoš, symbolicky vyjádřená slovy „Přátelství lidí a hor“. Zavazujeme sebe i své volené zástupce na všech úrovních a vyzýváme orgány českého a polského státu i Evropské unie, abychom společně respektovali následující pravidla, ustavující vztahy mezi lidmi v Krkonoších a mezi lidmi a horskou přírodou.

Hlava první

Obecné zásady

Chceme svobodně žít, tvořit a podnikat a úspěšně rozvíjet své lidské možnosti. Nedopustíme však, abychom tak činili na úkor přírody a krajiny.

Požadujeme, aby rozvojové aktivity v území byly srozumitelné, koordinované a aby ve svém souhrnu směřovaly k naplnění naší vize přátelského vztahu mezi člověkem a přírodou.

Vyžadujeme otevřené a kontrolovatelné rozhodování o veřejné správě území. Upřednostňujeme veřejnou dohodu před jakýmkoliv formami násilného prosazování a odmítáme zákulisní rozhodování, které vytváří předpoklady pro korupci a ubližuje důvěře mezi lidmi.

Podporujeme spolupráci mezi sousedy. Platnost našich zásad nekončí na žádných hranicích, ani na hranicích států. Ty jsou umělou čarou nakreslenou do tváře miliony let starého pohoří, která nám nesmí zabránit ani ve sdílení zkušeností mezi Poláky a Čechy, ani ve společné péči o náš horský domov.

Hlava druhá

Život v Krkonoších

Podporujeme samosprávné rozhodování. Usilujeme o nové nastavení pravomocí jednotlivých stupňů veřejné správy a toků veřejných financí tak, aby občané a samosprávy nebyly zbytečně omezovány v rozhodování o místních věcech a současně byly ochráněny veřejné zájmy přesahující místní hranice.

Podporujeme dialog a toleranci. Budeme usilovat o to, aby se Krkonoše staly vzorovým územím pro

vzájemné poznávání, dialog a spolupráci různých zájmových skupin lidí a lidí různé národnosti, vzdělání, věku a různých názorů.

Podporujeme úctu k hodnotám. Budeme usilovat o zachování hodnotných tradic a lokálních zvláštností, které jsou dědictvím z minulosti, a o jejich obohacování o nově vznikající tradice a specifika. Budeme podporovat vzdělání a tvořivost lidí.

Žijeme v souladu s přírodou. Podporujeme úctu k životu ve všech jeho formách, udržujeme hustotu osídlení i svou činnost v udržitelných mezích a usilujeme o zdravé prostředí k životu.

Hlava třetí

Podnikání v Krkonoších

Podnikání musí být užitečné. V Krkonoších podporujeme podnikatelské záměry, které nejsou určeny jenom pro tvorbu zisku investorů a majitelů firem, ale poskytují zároveň užitek a neškodí ostatním lidem nebo horám.

Podnikání musí být efektivní. Vytvářením vhodných podmínek budeme usměrňovat a koordinovat podnikání tak, aby byl diferencovaně a harmonicky využit přírodní i lidský potenciál celého území a zvláštnosti jeho různých částí.

Podnikání musí být stabilní. Budeme podporovat aktivity, které nevyčerpávají zdroje v území, neochuzují jeho bohatství a rozmanitost, ale naopak tyto zdroje a toto bohatství rozvíjejí.

Podnikání musí být přátelské vůči přírodě. Nebudou povolovány a tolerovány aktivity, které ohrožují procesy zajišťující stabilitu horské přírody nebo které narušují charakteristický ráz krkonošské krajiny.

Závěrečné prohlášení

K plnění uvedeného závazku a v tomto prohlášení uvedených pravidel pověřujeme své zástupce, poslance a senátory. Žádáme všechny odpovědné správní orgány, aby vypracovávaly, uplatňovaly a rozvíjely strategická, taktická i operativní opatření, která povedou k uplatnění těchto zásad v každodenním životě lidí v Krkonoších. Požadujeme, aby přitom postupovali podle principů rozvedených v Příloze, která tvoří nedílnou součást tohoto prohlášení.

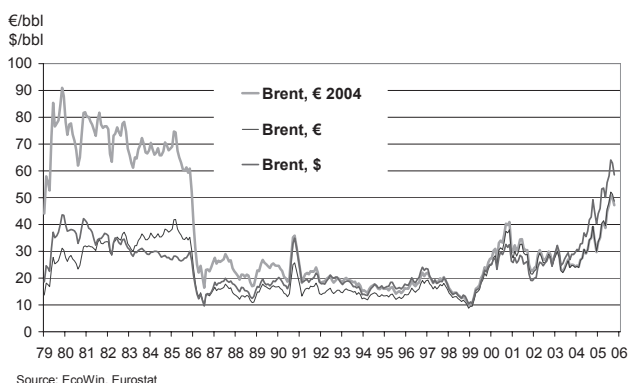
Vyzýváme všechny krkonošské rodáky a obyvatele, krkonošské obce a podniky a jejich sdružení, neziskové organizace, školy, instituce a další subjekty, které mají vztah k lidem a přírodě Krkonoš, aby vyjádřením souhlasu podpořili naši společnou vizi a zavázali se k respektování zásad, obsažených v tomto prohlášení.

(pracovní znění k diskusi)

Vývoj cen energií a dopady na životní prostředí

Vývoj cen energií v uplynulém roce byl impulsem k řadě diskusí o vztahu k hospodářskému růstu včetně souvisejícího dopadu na životní prostředí. Zejména výrazný nárůst světových cen ropy potvrdil důležitost diverzifikace primárních zdrojů energie, resp. pohonných hmot za současné orientace na využívání zdrojů příznivějších vůči životnímu prostředí.

Vzestupná tendence u ceny ropy připomínala situaci na počátku 80. let, i když důvody byly poněkud odlišné. Odhlédneme-li od přírodní katastrofy ve Spojených státech amerických, byla příčinou růstu cen velká (neočekávaná) poptávka, zejména ze strany států s prudkým hospodářským růstem, nízká úroveň výroby alternativních zdrojů (nízké investice za posledních 20 let), obava z přerušení dodávek a do určité míry i vliv spekulací.

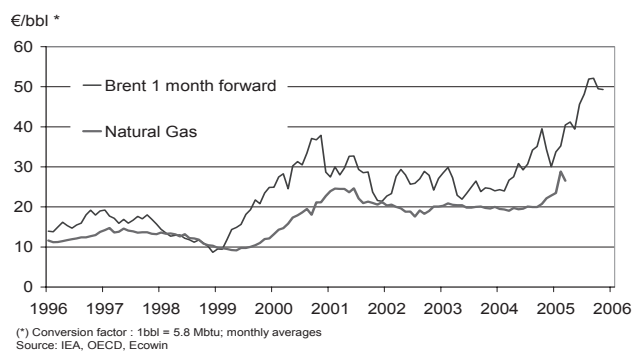

S ohledem na výše uvedené skutečnosti jsou prováděny prognózy, které očekávají určitý pokles světových cen, nicméně upozorňují, že ceny už zůstanou na vyšší úrovni. I když je nutno připomenout, že prognózy zaměřené na vývoj cen jsou poměrně obtížné.

Důležité je modelování dopadu cen ropy na ekonomiku. Například při využití metodiky QUEST a ročního nárůstu 12 USD/barel k výchozí ceně 48 USD/barel byly vyhodnoceny následující dopady na hrubý domácí produkt a inflaci. Z výsledků je zřejmé, že zvýšení cen ropy by mělo dopad na hrubý domácí produkt a inflaci především v prvních dvou letech. Dále se například předpokládá snížení intenzity spotřeby ropy a pozitivem je, že část výnosů bude využita v rámci Evropské unie.

Rok	1.	2.	3.	4.	5.
Růst HDP	-0,31	-0,15	0,08	-0,04	0,02
Inflace	0,23	0,24	-0,03	-0,03	-0,04

V souvislosti s vývojem cen ropy je důležité sledovat i ceny alternativních paliv. V této souvislosti se často očekává obdobný vývoj cen zemního plynu. Vývoj světových cen zemního plynu však na rozdíl od ropy nezaznamenává tak výrazné výkyvy a do určité míry kopíruje cenu ropy, i když ne v takové míře a navíc se s opožděním.

Z pohledu dopadu na životní prostředí má nárůst cen ropy především pozitivní dopad na růst investic do energeticky účinného zařízení, na výzkum a vývoj nových technologií a snížení emisí znečišťujících látek včetně emisí skleníkových plynů.

Teoreticky jsou známy i dopady na dopravu (Graham a Glaister 2002, Goodwin, Dargay a Hanly 2004). S ohledem na cenovou elasticitu lze očekávat dopad ve formě snížení spotřeby pohonných hmot a snížení úrovně dopravy, přičemž z dlouhodobého pohledu jsou tyto dopady přibližně dvakrát vyšší než z krátkodobého. Přitom nákladní doprava je méně citlivá než osobní.

Cenová elasticita

	Spotřeba pohonných hmot	Úroveň dopravy
Působení krátkodobé	-0,25 až -0,3	-0,1 až -0,15
Působení dlouhodobé	-0,6 až -0,8	-0,3

V souvislosti s cenami ropy je třeba zmínit i spotřební daň, která v rámci Evropské unie představuje podíl 64 % u benzínu a 54 % u nafty. Vedle zajišťování příjmu státního rozpočtu je spotřební daň často využívána k internalizaci externalit z dopravy (zejména znečišťování ovzduší, produkce skleníkových plynů, dopravní nehody, hluk, dopad na biodiverzitu, odpady v důsledku čerpání přírodních zdrojů). Z hlediska internalizace externalit je mimo absolutní výše sazeb důležitá jejich diferenciací, a to z toho důvodu, aby docházelo k jasným signálům prostřednictvím cen.

V období růstu světové ceny ropy se objevily v některých státech tendence snížit spotřební daň. Argumentovalo se nebezpečím zvyšování celkové úrovně cen (inflaci), ohrožením růstu hrubého domácího produktu, nutností podpory obyvatelstva s nižšími příjmy ap. Snížení daně by však omezilo působení cen, ve kte-

rých bylo kalkulováno s internalizací externalit, minulo by se účinkem, kdyby došlo k dalšímu nárůstu cen ropy, a omezily by se příjmy státního rozpočtu. Obecně lze konstatovat, že v důsledku nárůstu světových cen ropy by se neměla redukovat internalizace externalit formou snižování sazeb spotřební daně. Ceny energií by měly

odrážet generované externality. Jen tak mohou odpovídajícím způsobem stimulovat k dosažení cílů v energetické efektivnosti.

Doc. Ing. M. Hájek, Ph.D.,
ředitel odboru veřejné podpory MŽP

.....

Zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů energie

Schválení zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů včetně změn některých zákonů je jedním z nejdůležitějších kroků k ochraně životního prostředí a udržitelného rozvoje nejen u nás. Co nám říká, co garantuje a co s jeho platností vlastně může investor nebo chce celá naše společnost dosáhnout?

Evropské společenství, do kterého jsme dobrovolně po vlastním uvážení vstoupili a jehož jsme členem již jeden a půl roku, si velmi dobře uvědomuje úroveň a kvalitu životního prostředí na starém kontinentu a nejen tam. Množství vypouštěných znečišťujících látek do ovzduší zanechává stopu na každém z nás. Je nadále neúnosné vzhledem k vyspělosti této části planety, a to i přes všechna opatření provedená v uplynulých letech především ve střední a východní Evropě. Energetické potřeby států Evropské unie jsou z 50 % kryty dovozem a v důsledku vyčerpání většiny domácích zásob ropy a zemního plynu se tato závislost bude nadále zvyšovat. Tento stav není udržitelný. Z těchto důvodů považuje naše společenství podporu obnovitelných zdrojů za prioritní opatření ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje.

Evropská unie by byla špatnou organizací, kdyby si nevytyčila směr a cíle. Cíl podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě v roce 2010 byl stanoven a schválen Radou Evropského parlamentu na hodnotu 21 %. Tento cíl, již jednou aktualizován, zůstává nadále doporučený či jinak řečeno indikativní.

Emise CO₂ na jednoho obyvatele České republiky jsou stále o 30 % vyšší než činí průměr EU. Na jednotku HDP jsou u nás tyto emise nejvyšší ze všech států EU. Ačkoliv je zřejmé, že tyto hodnoty vycházejí z historické struktury našeho průmyslu, mají svou nespornou vypovídací hodnotu. A snad i proto se Česká republika zavázala v Přístupové smlouvě k Evropské

unii výše uvedený indikativní cíl svým dílem podpořit. **Zákon č. 180/2005 Sb.** (lze ho nalézt např. na adrese <http://energie.tzb-info.cz/t.py?t=15&i=22>) o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů ze dne 31. března 2005 vstoupil v platnost dne 1. srpna 2005.

Indikativní cíl a úloha zákona

Obecná ustanovení zákona vymezují jeho předmět a účel, mají zde spíše deklarativní charakter a jsou jakousi preambulí celého zákona. Předmět jeho vzniku je zde výslovně uveden jako klíčové ustanovení vycházející z našeho závazku ke Společenství. „Vytvořit podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v České republice ve výši 8 % k roku 2010 a vytvořit podmínky pro další zvyšování tohoto podílu po roce 2010.“ V rámci států EU není tento cíl přehnaně vysoký, spíše průměrný až podprůměrný. Státy jako Irsko, Dánsko, Belgie či Spojené království by měly v roce 2010 dosáhnout tří až pětinasobného zvýšení tohoto podílu oproti roku 2000. Dle statistiky MPO dosáhl u nás v roce 2004 podíl hrubé výroby elektřiny na tuzemské spotřebě elektřiny 4 %.

Garantem splnění tohoto nejdůležitějšího cíle zákona je **Energetický regulační úřad** (www.eru.cz). Zákon mu jednoznačně ukládá stanovit vždy na kalendářní rok dopředu výkupní ceny elektřiny a zelené bonusy tak, aby byl indikativní cíl v roce 2010 splněn. Ukládá mu také vždy k 30. červnu zveřejnit vyhod-

Výroba elektřiny z jednotlivých druhů OZE v ČR			
Druh obnovitelného zdroje	Výroba [GWh]		
	2001	2004	2010
Větrné elektrárny	0,6	9,9	930,0
MVE do 10 MW	826,0	903,5	1 120,0
Velké vodní elektrárny	1 165,0	1 115,9	1 165,0
Elektrárny spalující biomasu vč. bioplynu	5,9	731,5	2 200,0
Elektrárny využívající geotermální energii	0,0	0,0	15,0
Fotovoltaické elektrárny	0,0	0,1	15,0
Celkem	1 997,5	2 760,9	5 445,0

nocení podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny (hrubá spotřeba elektřiny je statistický ukazatel elektroenergetiky, který zahrnuje celkovou výrobu elektřiny v ČR včetně vlastní spotřeby elektroenergetických provozů, bilance dovozu a vývozu, ztráty v sítích a spotřeby na přečerpávání v přečerpávacích vodních elektrárnách). Ministerstvo průmyslu a obchodu je pak následně povinno vypracovat analýzu pokroku dosaženého plnění cíle, na kterou bude ERÚ reagovat případným upravením výkupních cen a zelených bonusů pro nadcházející kalendářní rok. V případě pomalého zvyšování podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na celkové hrubé spotřebě elektřiny by měl tedy ERÚ nabídnout vyšší výkupní ceny a vyšší cenu zelených bonusů. Opačně to takto jednoduché není.

Česká republika nemá vhodné podmínky pro rozvoj využití všech druhů obnovitelné energie. Přiložená tabulka vychází z aktuálního stavu a expertních počtů. Je zřejmé, že díky přijatému zákonu je naplnění národního směrného cíle možné. Zejména vyšším využitím malých vodních elektráren, větrných elektráren, ale především využitím biomasy a bioplynu.

Jistota návratnosti, systém výkupních cen a zelený bonus

Základním pravidlem zákona je dosažení patnáctileté doby návratnosti investic. Tato zaručená doba se vztahuje na ideální běžné zařízení, vycházející z průměrných přírodních podmínek skutečně existujících na území ČR a stávající technické úrovně nových dostupných zařízení a vztahuje se k prosté (nediskontované) návratnosti. Od nich je také odvislá pevně stanovená výkupní cena. Výkupní ceny jsou diferencovány podle specifických nákladů výroby elektřiny v jednotlivých typech zařízení s ohledem na druh zdroje a velikost zařízení. Cílem každého investora tedy bude mít lepší než průměrné parametry jednotlivých projektů využité k výpočtům minimálních výkupních cen a zelených bonusů daných příslušnou vyhláškou (cenovým rozhodnutím) ERÚ. Cenové rozhodnutí bude vydáváno každoročně, vždy na konci kalendářního roku. Ceny však nikdy nesmí být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen proti roku předcházejícímu. Ovšem patnáctiletá garance výše výnosů za jednotku elektřiny od roku uvedení zařízení do provozu včetně zohlednění indexu cen průmyslových výrobců nesmí být ovlivněna.

Zákon je tedy kombinací systému pevných výkupních cen používaného např. v Německu nebo ve Francii se systémem zelených bonusů používaného ve Španělsku. Výrobce si může vybrat ze dvou na sobě nezávislých bezprostředních systémů podpory. Buď má možnost nabídnout elektřinu provozovateli distribuční soustavy **systémem minimálních výkupních cen,**

příčemž provozovatel soustavy má v tomto případě povinnost veškerou vyrobenou elektřinu vykoupit. **V systému zelených bonusů** si výrobce elektřiny musí nejprve sám na trhu najít odběratele pro svoji elektřinu za tržní cenu. Od provozovatele distribuční soustavy poté navíc obdrží prémii v podobě zeleného bonusu. Předpokládá se, že součet tržní ceny elektřiny a zeleného bonusu by měl

výrobci zajistit vyšší výnos než v systému pevných výkupních cen. Výrobce, který vyrábí elektřinu pro vlastní spotřebu, má rovněž právo na úhradu zeleného bonusu. Uhradí mu ho provozovatel té distribuční soustavy, na jejímž vymezeném území se výrobce nachází.

Poté, co si výrobce závazně z těchto dvou možností jednu vybral a začal ji využívat, může další změnu systému provést nejdříve za rok. A to vždy pouze k 1. lednu následujícího kalendářního roku.

Aktuální výše výkupních cen a zelených bonusů je umístěna na stránkách portálu TZB-info v sekci tabulky a výpočty (www.tzb-info.cz, Výše výkupních cen a zelených bonusů).

Voda, vítr, důlní plyn a spalování

Velké vodní elektrárny s instalovaným výkonem nad 10 MW jsou podle zákona předmětem podpory. Dosaňují však na trhu s elektřinou dostatečných výnosů, byly budovány již před desítkami let a nové zdroje takové velikosti se u nás budou budovat snad jen ve výjimečných případech. Z těchto důvodů pro ně není stanovena vyšší výkupní cena či zelený bonus. Principiálně nesprávné je zamezení podpory větrných elektráren, jestliže jejich instalovaný výkon na rozloze 1 km² přesáhne 20 MWe. Toto ustanovení, i když je svým způsobem neškodné (vím-li to, nebudu elektrárenské věže takto rozmísťovat), je v zásadě velmi nejednoznačné, neboť existuje nekonečné množství případů vymezení ploch 1 km². Dle autorů zákona se jako nejjednodušší řešení jeví vymezení této plochy jako kružnice o poloměru 564 metrů se středem v ose jakékoli elektrárny posuzovaného souboru větrných elektráren.

Zákon dále stanoví podporu na zdroj, který nemá s obnovitelnou energií nic společného. Je jím podpora důlního plynu z uzavřených dolů. Byť je tato výstřednost jakkoliv opodstatněna, nelze se s ní jednoznačně ztotožnit. Důlní plyn byl do zákona doplněn při projednávání v Poslanecké sněmovně pravděpodobně díky skvělé lobby dotčených podnikatelských skupin. Je ale nutné říci, že důlní plyn je velmi nebezpečný z hlediska jeho úniku do objektů, kde hrozí riziko samovolných explozí, a zároveň je tvořen převážně metanem. Metan je více než dvacetkrát agresivnější skleníkový plyn než oxid uhličitý, který vznikne jeho spálením. Z těchto důvodů je žádoucí důlní plyn z uzavřených dolů kontrolovaně jímat a stimulovat jeho energetické využívání. Přesto jeho zařazení do tohoto zákona vidím jako neopodstatněné.

Pro výrobu elektřiny z biomasy umožňuje zákon podporu z hlediska zdroje paliva v zásadě trojího způsobu spalování. Především a logicky s nejvyšším ohodnocením podporuje spalování výlučně biomasy. Druhým typem podpory je spalování biomasy a fosilního paliva v jednom topeništi (spoluspalování). Tato podpora je opět (již jednou bylo spoluspalování vehementně preferováno a neúměrně podporováno) do jisté míry diskutabilní, minimálně v nynějším nastavení výše výkupní ceny. Masivní rozvoj spoluspalování lze očekávat především ve velkých zaběhnutých elektrárnách, které jsou obdobně jako

velké vodní elektrárny v provozu desítky let. Přesto i zde jsou jisté investice nutné. Třetím systémem podpory je spalování biomasy v jednom topeništi a v druhém fosilní palivo. Vzniklý nosič energie (např. pára) z obou topenišť pak proudí do společného produktovodu (např. parovodu). Obě posledně jmenované možnosti sloučené výroby elektřiny z obnovitelného a fosilního paliva lze podporovat pouze formou zeleného bonusu. Přes dokonalé prováděcí předpisy bude vždy vykazování poměru směsí paliva, skutečného nabytí biomasy, její kvalita a její skutečné využití pro účely výroby elektřiny otázkou.

Zdroj energie / Datum uvedení do provozu	Výkupní ceny elektřiny dodané do sítě v Kč za 1 MWh			Zelené bonusy v Kč za 1 MWh		
Malé vodní elektrárny		VT	NT			
Uvedené do provozu po 1. lednu 2006 včetně nových lokalit	2 340	3 800	1 610	1 430		
Uvedené do provozu po 1. lednu 2005 vč.a rekonstruované MVE	2 130	3 470	1 460	1 220		
Uvedené do provozu před 1. lednem 2005	1 660	2 700	1 140	750		
Biomasa	kat. O1	kat. O2	kat. O3	kat. O1	kat. O2	kat. O3
Výroba elektřiny spalováním čisté biomasy pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	2 930	2 600	2 290	1 960	1 630	1 320
Výroba elektřiny spalováním čisté biomasy pro zdroj uvedený do provozu před 1. lednu 2006	2 930	2 600	2 290	1 960	1 630	1 320
Biomasa – společné spalování				kat. S1	kat. S2	kat. S3
Výroba elektřiny společným spalováním palivových směsí biomasy a fosilních paliv	-	-	-	1 180	850	540
Biomasa – paralelní spalování				kat. P1	kat. P2	kat. P3
Výroba elektřiny paralelním spalováním palivových směsí biomasy a fosilních paliv	-		-	1 430	1 100	790
Bioplyn, skládkový a důlní plyn						
Výroba elektřiny spalováním skládkového plynu pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	2 230			1 260		
Výroba elektřiny spalováním kalového plynu pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	2 230			1 260		
Výroba elektřiny spalováním bioplynu v bioplynových stanicích pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	2 980			2 010		
Výroba elektřiny spalováním důlního plynu z uzavřených dolů	2 230			1 260		
Výroba elektřiny spalováním bioplynu ve výrobě uvedené do provozu od 1. ledna 2004 do 31. prosince 2005	2 520			1 550		
Výroba elektřiny spalováním bioplynu ve výrobě uvedené do provozu před 1. lednem 2004	2 620			1 650		
Větrné elektrárny						
Uvedené do provozu po 1. lednu 2006 včetně	2 460			2 020		
Uvedené do provozu od 1. ledna 2005 do 31. prosince 2005	2 700			2 260		
Uvedené do provozu od 1. ledna 2004 do 31. prosince 2004	2 830			2 390		
Uvedené do provozu před 1. lednem 2004	3 140			2 700		
Geotermální energie						
Výroba elektřiny využitím geotermální energie pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	4 500			3 640		
Výroba elektřiny využitím geotermální energie pro zdroj uvedený do provozu před 1. lednem 2006	3 640			2 780		
Sluneční záření						
Výroba elektřiny využitím slunečního záření pro zdroj uvedený do provozu po 1. lednu 2006 včetně	13 200			12 590		
Výroba elektřiny využitím slunečního záření pro zdroj uvedený do provozu před 1. lednem 2006	6 280			5 670		

Závěrem považuji za nutné poděkovat jednomu z nejdůležitějších spoluautorů tohoto velmi potřebného zákona panu Ing. Martinu Kložovi za jeho cenné rady s přáním mnoha úspěchů na jeho novém působišti na úřadu Vlády ČR (*Ing. Klož byl dlouholetým pracovníkem MŽP, pozn. red.*).

Podrobný výklad tohoto zákona je v současné době připravován a měl by vyjít příští rok v nakladatelství Linde.

Ing. Libor Novák,
SFŽP

Německo přechází na zelenou elektřinu

Nyní pokrývá Německo elektřinu z obnovitelných zdrojů energie (OZE) z 9,3%, biopalivo tvoří 1,6% celkové spotřeby. V roce 2010 to bude 12,5% a 5,75%, ambiciózní plán však zní: do roku 2030 bude elektřina z OZE pokrývat téměř 50% a v roce 2050 to bude již téměř 70%.

Na začátku listopadu uspořádal Zelený kruh ve spolupráci s německým partnerem Grüne Liga studijní cestu pro odborníky z českých nevládních ekologických organizací. Kromě funkčních pilotních projektů na výrobu tepla z biomasy, výrobu bionafty či kogeneraci z bioplynu byl účastníkům konference představen ambiciózní plán německého Federálního ministerstva pro životní prostředí, ochranu přírody a jadernou bezpečnost, který má za cíl **do roku 2020 úplně zrušit výrobu elektřiny z jaderných zdrojů**; ve stejném roce by měly obnovitelné zdroje krýt **20% výroby veškeré elektřiny v Německu**. „Ano, vypadá to až nerealisticky, nicméně naši odborníci řeší problematiku stability elektrické sítě,“ tvrdí Daniel Argyropoulos z ministerského Odboru pro mezinárodní a evropské záležitosti v oblasti obnovitelných zdrojů energie, a dodává: „Pouze čtvrtina obyvatel chce pokračovat ve výrobě elektřiny z uhlí a z jádra. Je třeba si uvědomit, že v současné době dávají obnovitelné zdroje práci 130 000 lidí, při obratu 11,3 mld. EUR pomáhají redukovat CO₂ o 33 mil. tun ročně. Vláda proto ročně vydává 1,74 mld. EUR na výzkum a vývoj obnovitelných zdrojů.“

Že to Německo s přechodem na zelenou energii myslí vážně, dokazuje například farmář z Kleisthöhe, který vyrábí bionaftu a s cenou 0,86 EUR/l (cca 25,40 Kč/l) je bez provozních dotací levnější než fosilní konkurence.

„V České republice je situace v obnovitelných zdrojích sice méně příznivá než v sousedním Německu a podobné plány mohou některým od-

borníkům připadat spíše z oblasti fantasy,“ říká Jiří Beranovský z centra pro obnovitelné zdroje a úspory energie EkoWATT, „*nicméně důležité je právě to směřování k cílům, které nás při klesajících zásobách fosilních paliv stejně neminou. Do roku 221 př. n. l. si také nikdo nemyslel, že je možné přelézt Alpy se 37 slony, a povedlo se to.*“

Zelený kruh a Grüne Liga nabídne v rámci projektu „Udržitelnost v procesu rozšiřování EU: ekologické a sociálně příznivé projekty v České republice“ podobný studijní pobyt dalším odborníkům z řad ekologických nevládních organizací a v r. 2006 uspořádá odborný seminář. Podrobnosti o plánech německé energetické politiky lze najít na www.bmu.de a na www.erneuerbare-energien.de. Informace o celoněmecké kampani pro obnovitelné zdroje najdete na www.unendlich-viel-energie.de.

(tisková zpráva Zeleného kruhu a EkoWATTu)

Kontakt:

EkoWATT, Centrum pro obnovitelné zdroje a úspory energie (The RES and EE Centre):

<http://www.ekowatt.cz> – oficiální internetová stránka organizace

<http://www.energetika.cz> – internetový portál se zaměřením na energetiku

Zelený kruh, Asociace ekologických nevládních organizací

<http://www.zelenykruh.cz>

Zpravodaj MŽP vydává Ministerstvo životního prostředí, Vršovická 65, 100 10 Praha 10 – Vršovice, tel.: 267 122 549 • Odpovědná redaktorka RNDr. Jana Plamínková, tel.: 251 817 302, 602 102 684, e-mail: jplaminkova@volny.cz • Administrace a objednávky SEVT a. s., Pekařova 4, 181 06 Praha 8 – Bohnice, tel.: 283 090 352, fax: 233 553 422, e-mail: sevt@sevt.cz • Roční předplatné Věstník & Zpravodaj MŽP s přílohou EIA 750 Kč • Sazba: Informica, výtiskla Tiskárna PeMa, Praha • Vychází 12x ročně • Číslo 2/2006 předáno do tisku 8. 1. 2006.